

כעדות אחת ויתבטל כל העדות ולא יהרג
הרוצח והיו נוגעים בעדות לכן לדרך קרא
דאפ"ה יכולים השנים להיות להשלשה דתרי
כמאה ודו"ק. (בכוף ס' שו"ת דבר אלי'
בשם הגה"ק א"א היהודי זללה"ה):

חידושי אנדרות . מס' ברכות .

(דף ר' ע"ב) בר המתפלל אחורי
ביהכ"נ נקרא
רשע וכו'. הרה"ק היהודי מפרשיסחא
זנוק"ל אמר ע"ז. אחורי ביהכ"נ הוא
החושב בלבו שא"ל להיות כפוף להלדיק
לכתת רגליו אליו שהוא יסוד העולם
וחושב על עצמו ללדיק. הוא מתפלל
אחורי ביהכ"נ ונקרא רשע. והג"מ דלא
מהדר אפי' שהוא ביטלנו לבוא אליו בלי
שום מניעות ומיסב פניו מהלדיק. אבל
מהדר אפי' שכל לבבו רוצה להיות טפל
אליו. אלא שיש לו מניעות חסרון
הבריאות וכדומה וחושב עכ"פ לעזוב לו
לראות פני הלדיק לית לן בה ודו"ק. (מש"ב
הגאבד"ק סעראלץ ש"י):

(שם דף ט' ע"א) תפלת הדרך עד
כמה עד

פרסה. ע"ש פרש"י ז"ל ב' פירושים וז"ל
עד פרסה. אבל לא לאחר שהלך פרסה.
ובה"ג מפרש עד כמה יבקש לילך שהוא
לדרך להתפלל. עד פרסה. אפי' אין לו
לילך אלא עד פרסה וכו'. וקשה להבין.
לפירוש הראשון מדוע נאמר כן דלאחר
שהלך פרסה לא יאמר עוד תה"ד אף
שיש לו עוד לילך בדרך כמה פרסאות.
ואומרים העולם בשם הרה"ק הא"ש היהודי
זללה"ה. דהפירוש הראשון מקושר בהשגה
ותלוי זה בזה. דמחמת שהדין הוא לפי
השני שעל דרך מועט כפרסה לדרך לומר
תה"ד. ממילא משום זה אם כבר הלך
פרסה מביחו א"ל עוד לומר תה"ד.
דהנה אמרו לעיל בגמרא וכשאתה יולא
לדרך המלך בקוקר ולא. מאי המלך בקוקר
ולא. ארי"ח זה תפלת הדרך. וגלמוד מזה
שהקמת תה"ד ה"י כדי שידע אם מסכימין
לו

ג"כ ישוב התומים באופן הראשון בשם
היהודי הקדוש):

(שם דף ה' ע"ב) גב' מה שלשה
מוזמין את
השנים אף השנים יוזמו את השלשה וכו'.
יש להקשות עפ"מ שהקשו התוס' בפרק
מרובה האין אמרינן בכ"מ תרי ותרי [כו']
[גאמין] לבחראי במגו דפסלי לקמאי
בגולמותא ותירלו דמיגו לא עדיף מב'
עדים והוי ד' עדים ומה צדק הא תרי
כמאה עי"ש. והנה לפי"ז קרא דע"פ
שנים או שלשה עדים מיותר דלפי הס"ד
דלא אמרינן תרי כמאה אלא לפי מספר
העדים ויתרונן כן יקום הא בלא קרא
מוזמין שנים את השלשה במגו דפסלו
לקמאי בגולמותא והו"ל ד' עדים ונאמנים
יותר מהראשונים וקרא למה לי. וגררה
לדרך בטוב טעם דהנה בגמ' אמרינן
והוא שהעידו כולם תכ"ד והו"ל עדות אחת
וכתבו התוס' דוקא בעדים וזממין בעינן
תכ"ד שיה' עדות אחת מחמת שהגדה הוא
לירוק והרא"י לא ה"י לירוק אבל בקרוב
או פסול אף לאחכ"ד ונמלא וכו' הוי עדות
אחת דהא עכ"פ נלטרפו בעת ראי' עי"ש.
ולפ"ז מוכרח קרא להודיע דתרי כמאה
בכה"ג באש באו שני' והעידו [שפלוני הרג את
הנפש ואח"כ באו שלשה והעידו] כמו כן
פלוני הרג פלוני באותו זמן ואח"כ באו שנים
שהם קרובי הרוצח והיומו להשלשה והוכשר
עדותן דלאו מוגעין הם כי בלאה"כ יהרג
הרוצח עפ"י שנים הראשונים דהא עדותן
של הראשונים קיימת אף שאלו השלשה
הוזמו הא לאחכ"ד ה"י והו"ל עדות אחרת
בג"ל בעדים וזממין לאחכ"ד דבראי' לא
מלטרפו ולא בהגדה וא"כ אי לאו קרא
דתרי כמאה וכו' ויכולים שנים להיות
לשלשה הוי' דלא יכולין כאן להיות להשלשה
כי הם רק שנים והראשונים הם שלשה
ומאי אחרת במגו דפסלו לקמאי בגולמותא
ז"א דאם היו פוסלין לקמאי בגולמותא היו
נוגעין דהא יתבטל כל העדות דהא בגמלא
אחד מהן קא"פ אף לאחר כ"ד יחשב

הוא ישועתם. ואמר לי שזה סוד כוונת המקור. והבן היטב כ"ז ע"כ. ועיי"ש צ"ע עקב שהביא ג"כ זה המאמר וסיים שם וכך אמר לי בזה הלשון שזה הכלל גדול בהעברות ד' ית"ש ע"כ:

מסכת מגילה.

(דף י"ד ע"ב) **מלמד** שגילתה את שוקה והלך לאורה שלש פרסאות אמר לה השמימי לי אמרה לו ולא תהי' לך זאת לפוקה וכו'. לפי פשוטו אין בדבריהם שום הבנה כנראה למעיין. וגרסה דהנה בגמ' הוכיחו שם ממעשה זו שאביגיל היתה נביאה' ואיננה בכתבי הארז"ל שמדריגת נביאים הוא מנצח והוד שנקראים שוקין וזה שרמזו בדבריהם ז"ל גילתה את שוקה. היינו שאביגיל גילתה לדעה"ה את מדרגת נבואה שלה שהיא מנצח והוד שנקראים שוקין. ומדרגת דעה"ה ידוע שהוא מלכות וממלכות עד גלגל והוד ממטה למעלה הוא שלשה ספירות. מלכות יסוד. הוד. וזהו שאמרו חז"ל והלך לאורה שלשה פרסאות. פרסו אופיות ספור רומז על ספירות היינו שרצה לעלות למדרגתה שלשה ספירות שיש ממלכות מדרגה שלו עד גלגל והוד שהם מדרגה שלה. אמרה לו לא תהי' לך זאת לפוקה. פירוש שאמרה לו שמדרגת הנבואה עדיין איננה שייכת לו זאת מכלל דאיננה אחריתי ומאי ניהו מעשה דבת שבע. פירוש שאמרה לו שבת שבע שהיא מלכות כמודע היא ראוי' עזבנו שהיא ג"כ מלכות (סעליץ):

מסכת ביק.

(דף צ"ב ע"ב) **בתר** עניא אולא עניותא. יש לומר בדרך הרמז אחר אופיות ע"י המה אופיות כ'סוף אחר י"כ. אחר כ' ס'. אחר ע' פ'. וזהו רמזו חז"ל בתר עניא אולא מיניה העניות ויתחיל העשירות. מחמת שבתר אופיות ע"י הוא כ'סוף (שם צ"ב הכ"ל):

צ"ב

לו מן השמים שילך בדרך הזה. ולכאורה מנא ידע אם מסכימין לו. ע"כ ז"ל כזמנה ברכות (ל"ד ע"ב) אם שגורה תפלתו בפי יודע אני שהוא מקובל. וזהו הטעם שפירש"י ז"ל בפירוש הראשון שאם כבר הלך פרסה אין לריך לומר עוד תה"ד. שאפי' אם יתפלל תה"ד לא ידע מתפלתו האך מסכימין לו מן השמים. דמחמת שהלכה הוא לפי השני שעל דרך מועט כפרסה לריך להתפלל תה"ד. א"כ אפי' יהי' שגורה תפלתו בפיו ג"כ לא ידע מזה אם מסכימין עמו שילך למחוז חפלו. שיכול להיות שתפלתו שגורה בפיו על דרך פרסה שריך לחזור לביתו שזהו שיעור הדרך שריך להתפלל עליו תפלת הדרך ע"כ (מס' תפ"ס):

מסכת שבת.

(דף י" ע"א) **ב"ר** דיין שדן דין אמת לאמיתו כאלו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית. שמעתי מאב"ז ז"ל שאמר בשם היהודי ז"ל דידוע באורייתא ברא עלמא והתורה היא כלי אומנותו של הקב"ה. ולפעמים כשהעולם מתמוטט אזי שולחין במחשבת בני אדם שיהי' להם דין ודבר"ק וע"י הדין אמת שדין להם עפ"י דין תוה"ק והם מקיימים הפסק בזה כתחזק העולם ונותנים קיום והעמדה לעולם וזהו כל דיין שדן דין אמת לאמיתו כאלו נעשה שותף להקב"ה במעב"ר (צ"ב דב"ש):

(שם דף פ"ט ע"ב) **(ב"ס' משא"ת)**. וע"ש מ"ש חז"ל ע"ה כי אברהם לא ידענו וגו' והיינו מרוב היראה והכנעה כמ"ס ואנכי עפר ואפר. יעקב אמר קטונתי. אבל יצחק שמדמו הוא פחד לריך לדבק א"ע לבחי' אהבה וחסד. וזה סוד ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק והבן. והא"ש היהודי נ"ע אמר לי שפירוש הגמרא הוא שפ"י יראתם מילתא וירוש' עלמס ע"י

בסיומא דמסכת בימ.

(בס' משא"ת). על מה שאמר שבור מלכא אפריון כמטי' לרבי שמעון. ועל דרך פשוט יס' לומר ששבור מלכא נהגה בפסק של ר' שמעון שאמר הסיון אם העליון יוכל לפשוט וליטול וכו' שהרמז שגם מי שהוא בבחי' תחתונים ושפלות יוכל להתעלה אך באופן כזה שיוכל להתחבר את עלונו להעליון וכמו ששמעתי מאיש יהודי ג"ע. שזה שכתוב כל המחובר לטהור טהור ולזה קרה שבור מלכא שיתעלה ע"י התחברותו להלדיקים שדוד. וזה שכתוב רש"י אפריון חן שלנו. והבן היטב כי עמוק הוא ע"כ:

מסכת זבחים.

(דק"ב) (בס' רמ"ל) וכמו שאמר היהודי ז"ל על מארז"ל משה זר הוא אהרן הוא קרוב. ותמיהו הלא משה ג"כ ה"י קרוב ול"ל הטעם שאיני כהן. אך ענין הפסול שאין קרוב רואה ילפי' בגמ' מקיש נגעים לריבים כו' ואיחא בסנהדרין דנאמן עלי אבא ואב"ד מהני לדון ובמשה נאמר בכל ביתי נאמן הוא. ע"כ דבא"ק:

בעזרה' לקוטי חידושי תורה.

בפרשת וירא והוא עומד עליהם וכו'. אמר אר"ז זוקלה"ה בשם היהודי הקדוש זוק"ל כי השלשה מלאכים אלו הם אשר המה משמשים במרום בשמים וכיון שהלכו לזה העולם לא ה"י מי ששמש במרום כי מלאך אחר אינו יכול לעשות העבודות השייך למלאך זה כיון שאין מלאך אחד עושה שתי שליחות וע"כ הולך אברהם אבינו אז לשמש במרום ההשתמשות של כל השלשה מלאכים. ז"ש והוא עומד עליהם פ"י והוא עומד היינו שה"י עומד ומשמש במרום ועשה ההשתמשות המוטל עליהם כאמור וד"ל (בס' דב"ש):

וירא אליו ד' באלוני ממרא (בס' משא"ת)

גם י"ל שמרוב ענוה נראה לו שה"י שוכן אצל ההמון עם הנראים צפוני כל לרשעים וממרים בה' כי נראה להלדיק שהמפורסמים לרשעים יולאים י"ס יותר ממנו ועל דרך זה שמעתי בשם הרב אי"ש היהודי מפרשיסחא שנראה ונדמה לאברהם אבינו שהשראת השכינה והאלקות הוא באלוני ממרא בדרך כל הלדיקים שראים מעלת חבירו ושפלות עלונו ודפח"ח:

בפרשת חיי ואברהם זקן בא בימים וכו' רומז שאברהם אבינו ע"ה הוסיף בדרכי עבודת הש"ת בכל יום יותר וזהו בא בימים עד שהשיג עולם הנקרא זקן מלא רחמים הוא כתר. וה' ברך ידוע שכל מקום שנאמר וה' הוא וב"ד. רומז שפעל בזה שגם מדת הדין הסכים וברך את אברהם בכל ע"כ (ס' על"ן).

בפרשת תולדות (בס' ק"ש) ח"י דהנה יחזק הוא מדת היראה שמעתי מפי אדמו"ר הרב הקדוש מו"ה יחזק זלה"ה ג"ע דבזה שאדם מתיירא' הוא ממתיק הדבר הזה ודפח"ח. וזה פ"י אלה תולדות יחזק היינו היראה בן אברהם שבונה חסד גדול שנמתיק הדין. ודו"ק:

לפרשת תולדות (בס' ח"ח) שמענו בשם הרה"ק מ' יעקב יחזק זלה"ה הנקרא היהודי שאמר על מאמר המדרש (דברים א') אמר רשב"ג לא כיבד בריה את אבותיו כמו אני את אבותי ומלאתי שכ"ד עשו את אבותיו יותר ממני. כ"ל ארשב"ג הייתי משמש את אבי בכלים נאים וכשהייתי הולך לשוק הייתי משליך אותן הכלים ולבוש כלים נאים ויולא בהן אצל עשו לא ה"י עושה כן אלא אותן כלים שה"י לבוש ומשמש בהן את אביו הן מעולים יעו"ש. ובאמת וכי לא ה"י רשב"ג יכול ללוש מלבושים נאים לשמש את אביו. אך הענין כי בלבושים נכלל הלוש והגוון שאדם מליב לו בצורת נפשו ותסנתו. וזה שמצינו שעשו שימש את אביו בכלים מעולים היינו שהל"ב לו לבוש נאה נגד אביו וכמו שגא' עליו כי ל"ד בפיו ופירשו חז"ל שריצה אותו בשאלו הא"ך

דעת עד שבני ישראל ידעו אלקים כמ"ס
ודעת אל מטלות ע"כ:

בפרשת יתרו. שמעתי בשם יודי הק'
על ויגד משה את דברי העם
אחרי כל הבטחות והייתם לי סגולה וכו'
ענו ואמרו כל אשר דבר ד' נעשה לא
לד הבטחות וכאשר נאמר למשה הנה אנכי
בא וגו' וגם כך יאמינו הגיד ג"כ כדברי
העם ודפח"ח. (בס' זר וזה פ' יתרו לה"ק
ר' זאב וואלקא מפטריקאוו. ועיין בס' סידורי
של שבת ח"א שורש א' ענף א' ותבין
היטב דברי קדשו כן העתיק לי ש"כ הגאבד"ק
פלונסק שיח"י):

(בס' ת"א) עה"פ והייתם לי סגולה.
פ"י הרה"ק ח"א היהודי מפרשיסחא
זללה הענין הסגולה שהוא דבר שאין בו
תפיסה מלד השכל והטעם למה הוא מועיל
רק בדרך סגולה. כן ה"י ההבטחה אלינו
שנהי' דבוקים בו ית' גם בלי שום שכל
וטעם מלידנו. ע"כ:

בפרשת ויקהל (בס' משא"ת). ויליצ
ויקהל משה את כל עדת בני
ישראל וגו'. היינו עד"ת הוא לירוף דע"ת
והוא ע"ד מ"ס חז"ל שדעת זו טהרות וכן
הוא ההתחברות עם כלל ישראל הוא מטהר
וכמו ששמעתי מהאיש היהודי יצ"ע שויקה"ל
בגימט' מקוה וכן פירושם בלי' אשכנזי חד
הוא. וכל רומז שאי אפשר להלדיק להעלות
כי אם לזה שהוא מתפלל ומתחבר וחומד
אליו וכמ"ס בס"י וכמדע:

לפורים (בסוף לקוטי מהר"א) וז"ל מעט
דבש בשם הרב הקדוש היהודי
זללה"ה מפרשיסחא אית בתיקונים יום
כיפורים ופורים המה בדרגא חדא. כשמו
יום כפורים שזה וזה שוים. ולכאורה איך
הם שוים הלא יום כפורים מחויבים לענות
נפשינו מאכילה ושת"י ומשאר עניינים
הגשמיים. ופורים הוא להיפך מזה לאכול
ולשתות ולהתענג ולשמוח בשמחת פורים
דייקא. אך נחזה אכן כשמלרפין בהכור יש
שני מיני לירוף. מתחילה מפרדיין הפסולת
מן הזהב בהתיך אותו כבור כמה פעמים
לכ"ס

האיך מעשרין את התבן ואת המלח. ואף
שרימה את אביו ובשורש לא ה"י יחזק
אביו מסבס שרימה אותו ואדרבה ה"י רואה
לראות חסרונו כדי שילמדנו באגרת מישור.
אך לפי שעה בשעתו ה"י דעת יחזק אביו
נוחה שנדמה לו לפי שעה שבנו הולך ישר.
זה שאמר רש"י שהוא אינו יכול לעשות
בזה כמעשה עשו. שהוא אינו מסתיר
חסרונו מפני אביו ואדרבה ה"י לובש בגדים
זואים היינו שגילה לפניו כל הדברים שהי'
לבו דוח עליהם וכל דבר שלא ה"י נראה
יפה בעיניו ה"י מגלה לפני אביו. והגם
שבשורש ה"י דעת אביו נוחה מזה שעל ידי
זה למדו דרך ה"י ועלו איך ישר מדותיו.
אבל לפי שעה ה"י גם אביו מלמעט מזה
קלת. ולכן לא ה"י יכול לכבד את אביו
באופן שכיבד עשו את אביו. וגם יאע"ה אף
שבדל"י כיבד את אביו כמלות התורה וכמו
שמלינו שהאבות קיימו את התורה. אבל
לכבד את אביו באופן שכיבד עשו לא ה"י
יכול כנ"ל שרלה שילחק אביו ילמדוהו ומפני
זה נתיירא כדאיתא בזה"ק וישלח (דף קס"ח
ע"א) שנתירא בגין דלא פלח לאביו ולאמיה
כדקא יאות. מפני שהי' ליחזק אביו קלת
בכלטות ממנו מה שלא ה"י לו מעשו. ע"כ:

פרשת ויגש ויבך על לוואריו עוד
פירש"י שקרא את שמע. בשם
היהודי הקדוש זל"ל מפרשיסחא מחמת שהי'
אהבה בשמיות שלא ראה את יוסף זמן רב
ע"כ הניח אותה אהבה בק"ס. אבל יוסף
שהי' מקיים כיבוד אב בזה אהבה לא ה"י
נריך לקרות שמע. וד"ל (ס' יח):

בפרשת שמות וירא אלקים את בני
ישראל וכו'. פ"י היהודי הק'
ז"ל כשהשי"ת רואה את בני ישראל אז וידע
אלקים נחוודע לו שיש אלקיה בעולם (בס'
דב"ש). (ובס' רמ"ל) כתב שם וז"ל עוד
שמעתי בשם הרב היהודי ז"ל וירא אלקים
את בני ישראל וידע אלקים. היינו שכיון
שהשגיח השי"ת על בני ישראל בא להם
התעוררות עד שמחמת זה באו למדרגת

לזרפו היטב לכל ישר שום פסולת בזהב וישראל נקי וברור וללול כראוי. ואח"כ בוררין מן הפסולת הג'ל כל פדורי זהב שנשארים עוד בהפסולת וישראל הפסולת לבד בלי שום תערובות זהב כלל. כמו כן בענייני הבוררין יש ג"כ שני מיני בירורין. היינו מהחילה מחויבים לברור הרע מן הטוב לבד וישראל שום בחינת רע חלילה בהטוב וישראל הטוב נקי וברור כראוי. ואח"כ מחויבים לברור מן הרע מה שנשאר אללו עוד מעט טוב באפס מה מחויבים לברור ממנו הכל וישראל רק הרע לצדו והבירור משניהם הוא לכוונה אחד רק לברור הטוב מן הרע:

וזה הענין כאן. ביום הכיפורים מחויבים אנחנו לברור הרע מן הטוב שישראל הטוב נקי וברור. לזאת אסורים באכילה ושתי' וישראל דברים הגשמיים כי הנה מבחינת הרע. ובהתענה עלמו מן כל הג'ל מהר יוכל לברור הרע כולו לבד וישראל שם חלילה שום גרמוד ויהי' בחינת הטוב נקי וללול. ובפורים מבררים הטוב מן הרע מה שנשאר עוד מעט בחינת טוב בתוך הרע לכן מחויבים לאכול ולשתות ולשמח על כוונה הראוי' וטובה בכדי שיבורר הטוב מן הרע היטב הדק. וע"פ האמת הבירורין הם ענין אחד. רק לברור הטוב שהי' נקי וברור. לזאת שום הם במדרגתם ולדקו דברי התיקונים הג'ל:

ועפ"י טבל לומר שלזה תמיד הקביעות מן יום הכיפורים אין באפשרות לחול ביום שיחול בו פורים ועפ"י המשנה (כלים פ"ז) מה שנברא ביום הראשון יש בו טומאה. בשני אין בו טומאה. בשלישי יש בו טומאה. ברביעי ובחמישי אין בהם טומאה. אך בחמישי גזרו בו רבנן טומאה בכנף העזני'. בששי יש בו טומאה וגו'. ולזאת יום ראשון שיש בו טומאה יוכל לקבוע בו פורים מחמת שהבירור אז טוב מן הרע וכנ"ל. ויום כיפורים אין באפשרות לקבוע בו. כי אז הבירור רע מוטוב ומחמת הטומאה קשה לברור. ויום שני אין בו טומאה. יוכל לקבוע בו יום הכיפורים

לשבעות. במדרש בא הקב"ה ליתן התורה לישראל בקשו המלאכים ליתן להם את התורה והשיב להם למה אכלתם בשר בחלב אלל אברהם. וקשה והא כתיב ויקח חמאה ומלב ואלל הבקר

כס"ף רומז על איסור הגארות ועל איסור תאות הממון. ע"כ (בס' עלי"ן) :

פרשת חקת. במד"ר פי"ט על כל המלות עמדתו וכו' וטעם פרה וכו' אמרתי אחכמה וכו'. וקשה למה אמר שלהמעי"ה שמכל המלות יודע הטעם הול"ל רק דמפרה אינו יודע הטעם ומירץ יהודי הקדוש ז"ל דלכאורה יש טעם דר' משה הדרשן תבוא האם וכו' לכפר על מעשה העגל. אכן אם נאמר דפרה במרה נלטוו אי"כ ליכא טעם הנ"ל. דהא ה"י לזה על פרה קודם חטא העגל. אכן במרה דנאמר שם חק וכו' אי יש בנמלא חיה מלוא אחרת שהיא חק בלא טעם. אי"כ ה"י מכל לומר דחק במרה קאי על מלוא אחרת. ופרה באמת נאמרה אחר חטא העגל וכטעם דבי משה הדרשן. אבל כיון דמכל מלוא ידע הטעם. אי"כ ע"כ דקאי לא דייקא החק על פרה אדומה והוי קודם חטא העגל ואי"כ ליכא טעמו דר"מ הדרשן. וממילא ע"ז שידע טעם כולם לא ידע טעם פרה והבן. (מש"צ הגאבד"ק פלונסק שיח"י) :

פרשת מטות (ס' משא"ת). או יאמר על נפשו. על דרך מה שאמר האיש היהודי כ"ע. שעיקר התפלה הוא לפעול הרגון שמתעורר ברגליו ועל דרך צע"א רחמי שהוא לשון רגון. וזהו על נפשו עד"א חז"ל (פ"א דברכות) ע"ה אם תשים אשם נפשו וגו' דהיינו כפירש"י ומפרשים שם. ועל ידי שרונה בנפשו ודעתו ורגון לעורר אהבה ורגון עליון ע"ז לא יחל דברו וגו' כנ"ל. ע"כ :

פרשת ואתחנן. הרה"ק מהר"ם מגור זולק"ה אמר בשם היהודי הק' זצ"ל שהקב"ה נתן שט"ח לישראל שנאמר ובקשתם משם וכו' ומלאת. אבל בתנאי כי תדרשנו וכו' (כ"כ בס' מילין חרות פ' לו). ובכתבי קודש מאדומ"ר הגה"ק בעל חידושי הרי"ם זצ"ל ראיתי שכתב בפי' ואתחנן בזה"ל ובקשתם משם ה' אלוקיך ומלאת. בשם היהודי מפרשים"ח ז"ל שהוא כמו

הבקר. ואכלו תחלה חלב ואח"כ בשר ובה האופן מותר. ומירץ היהודי זצ"ל דהא דאיסור לאכול חלב אחר בשר. הטעם דחלב הוא חסד ובשר הוא דין וכשאוכל חלב אחר בשר וקיי"ל תתאה גבר ואיסור להגביר הדין על החסד. אבל כשאוכל בשר אחר חלב כיון דתתאה גבר אי"כ הוא מגביר החסד על הדין. ע"כ כשדבקו המלאכים ליתן להם את התורה מחמת שהם עליונים ורגו להגביר על התחתונים אי"כ סברו דעילאה גבר והם אכלו חלב ואח"כ בשר ולפי שיטתם דעילאה גבר אכלו בשר בחלב. ע"כ (בס' כ"ח) :

פרשת קדושים. קדושים תהיו כי קדוש אני ד' איש אמו ואביו תיראו. בשם הרב הלדיק וכו' היהודי ז"ל לכאורה מה סמיכות זה לזה. אומנם אמרו דז"ל שלשה שותפים באדם הקב"ה נותן בו נשמה ואביו וכו'. וז"א קדושים תהיו לזו מטעם אזהרה אל"ה הוא הבטחה ועז"ה קדושים תהיו כלומר מזד חלקי שאני נותן בכם נשמה צוודאי תהיו קדושים כי קדוש אני ומוגדי לא יעלה שום מורא על ראשיכם. אומנם מפני זה תיראו. יש לכם לירא מזד אז ואם שהם נותנין בכם גשמיות מזד זה יש לכם לירא. וזהו איש אמו ואביו תיראו אבל מזד מתנתי צוודאי תהיו קדושים כי קדוש אני. ע"כ (ס' ש"ל והובא ג"כ מאמר זה בס' ל"ח בקילור) :

פרשת שלח. ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם. פעם אחת נשאל היהודי זצלה"ה הלא ידוע כמה התמירו חז"ל על איסור הגארות וגם על תאות הממון ומדוע לא נזכר בתורה איסורן. והשיב שגרמז בתורה איסורן בפסוק הנ"ל. שאחרי אותיות ל"ב המה אותיות ג"ס. אחר אות ל' מ' אחר ב' ג' וידוע שג"ס הוא לרבות רומז על גלות. ואחרי אותיות ע"ן המה אותיות כסף. וזהו פירוש ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם היינו תתורו אחרי שאחרי אותיות ל"ב שהמה ג"ס שרומז על גלות. והאותיות שאחרי האותיות ע"ן שהמה

לפי כי מלפני זהב יאמה ומלפני תפוח
 כי ולוחיות זהב מגלגלין מצפנים ומאמור
 בשתי ידים. כי קודם אות זימן הוא ואין
 ולאחר זימן הוא חיות עולה למספר יד.
 וגם קודם ה' הוא אות ד' ולאחר ה' הוא
 אות ואין וקודם אות ב' הוא א' ולאחר
 הב' הוא גימל כמלא פעם ב' מספר יד.
 וזו הוא ידיו גילי זהב לרמו שיד החזקה
 שהוא זהב הוא מגולל בשתי פעמים יד
 הגדולה יד הרמה ע"כ ודפחיה :

קהלת (בס' תפ"ש). מרגלא בפומיה
 בשם הרב הקדוש איש היהודי
 זלתי מפרשיסחא על פסוק בקהלת סוף
 דבר הכל נשמע את האלקים ירא ואת
 מליתיו שמור וגו'. פי' סוף דבר לעתיד
 בזמן הגאולה צ"כ לא יהי נשמע שום דיבור
 אלא את האלקים ירא ואת מליתיו שמור.
 ע"כ :

שמואל א' קפ"ט ל' פ' כי כחלק
 הירד למלחמה. שמעתי מהרב
 הק' היהודי ז"ל למה באמת יהי קד שחלק
 שזה בשם. ואמר שאנשים שהלכו למלחמה
 היו מושכים הגבורות והדין על סוגיהם
 ע"כ היו לריכס היושבים על הכלים
 להחפץ שלא ירדו הדין על ישראל בשביל
 זה יהי נוטלין חלק בשם. ע"כ (ס'
 ל"ח) :

מלכים א' קפ" ב' זאת אומרת בני
 החי ובןך המה מורי ז"ל אמר
 בשם הרב היהודי ז"ל. זאת אומרת בני
 החי ובןך המה שהמלות עשיתי בחיות.
 והעצירות עשיתי בלי חיות רק בע"כ
 בכפיות הילר. וזאת אומרת בני החי שהעצירות
 עשיתי בחיות. והמלות עשיתי בלי חיות.
 ופסק גזרו את הילר אם עשה המלות
 במס"נ בכל כח זה סימן כי עשה המלות
 בחיות. ע"כ (בס' ד"ט. והובא ג"כ
 בס' ל"ח) :

ישעיה' כ"ו (אז"ל). שמעתי בשם
 הה"ק היהודי זלתי מפרשיסחא
 שאמר או יחזק במעווי יעשה שלום לי שלום
 יעשה לי. הנה במעווי בגימט' מל"ה
 ואע"פ

כמו שט"ח ואף שעל הדורות הללו כתיב
 ישוטטו ולא ימלאו זה הוא עיקר שאף שלא
 ימלאו ח"מ ישוטטו למלא. וזה השם
 הוא הבטחה שהי' בנו זה המבוקש ע"כ
 צריך כ"א לראות שהי' בו זה המבוקש
 ואף שאינו כעת במדרגה כזו דהנה באמת
 זה המבוקש הוא בלב האדם דזה הוא העיקר
 בריאתו ע"כ אין זה כ"כ רחוק מן האדם
 ע"כ. (כ"כ לי ש"כ הגאבד"ק פלונסק
 שיחי) :

פרשת שופטים (בס' מש"ת בליקוטים
 בסיומא דש"ס נדה). ועל זה
 הדרך יש לומר ג"כ הפירוש 'במאמרם
 בסוף מס' עוקלין עתיד הקב"ה להכחיל
 לכל לדיק ולדיק ש"י עולמות וכו'. ועל דרך
 מה שאמר לי הרב האיש היהודי נ"ע על
 הכתוב דק דק תרד"ף למען תחיה וגו'
 והתמלית הוא על דרך מ"ש בס"ק שכל
 חיותו של האדם הוא שיתקן מה שלרדף
 לתקן ועד ללות תיקונו נמשך ימי חיותו.
 וזה שאמר הכתוב דק. פירוש הגם
 שכבר דקת את מעשיך על כל זה דק.
 פירוש תראה עוד יותר להלדיק מעשיך
 בחוספת קדושה יתירה. וזו"ה למען תחי'
 וגו' פירוש כלא ידי שתשיג שפדין לא
 בלי תיקון כראוי על ידי זה תחיה וגו'.
 ודפחיה :

פרשת תל"א (ס' ד"ח). מורי הקדוש
 מפרשיסחא אמר בשם אביו
 הקדוש הרב היהודי כתיב ואתה עוף ויגע
 ולא ירא אלקים. אף אם אין מרגיש פעם
 בעצמות והעצדות הוא אלא יגיעה אפ"ה
 שבסיומה התורה שלא ירא מהדינים וז"ש
 ולא ירא אלקים. ע"כ :

שיר השירים (בס' ט"ר). ושמעתי
 מהמנהג הרב הגאון החסיד מו"ה
 יעקב יצחק זללתי אב"ד פשיסחא. פי'
 הפסוק ידיו גלילי זהב. היינו ששתי ידים
 יד הגדולה ויד הרמה המרומזין על
 חסד ורחמים. הנה מסבבים את השלישי
 הוא יד החזקה ועי"ז ככלל דין בחסד ורחמים
 וזו גלילי זהב כי זהב מורה על דין (איוב

(שם ע"ז מ') (ס' מוגד) ח"ל ועל זה פירש מורי מוהר"י יצחק מפרש"סחא זל"ה הפסוק משמים השמעת דין ר"ל מן השמים משמיעין הדין ולא שמתנהגין ח"ו עם הכנ"י במדה זו רק משמיעין אותה למען ארץ יראה שיבואו בני אדם לירא שמים ע"י משמיעין אותם מדה זו ואז שקטה נשקט הדין ח"ק ומיד כשני אדם יראים את ה' ע"כ. והוא ג"כ מאמר זה בס' מא"ש ברמז יוס' ב' של סוכות בשם הרה"ק היהודי זלל"ה וסיים שם כמאמר הכתוב האלקים עשה שיראו מלפניו שמדת הדין לא נבראת רק כדי שיתיראו ולא להנהיג ע"כ :

(שם קב"ח) **שמעתי** בשם הרה"ק היהודי זלל"ה עה"פ אשרי איש ירא את ה' כו' יגיע כפך כי תאכל וכו' אשתך כגפן פורי' סי' ומונה והולך את רב טוב אשר יזכה הירא את ה'. ע"ז אמר הכתוב אחי"כ. הנה כי כן. אי"כ שך גדול כח הירא את השם. יבורך גבר. אם אחד רוצה לברך את חבירו. ירא ד'. יברך אותו שהוא ירא שמים. ממילא יזכה לרב טוב והבן. (המאסף) :

משלרי יט יד. בית והון נחלת אבות ומד' אשה משכלת. ידוע שדרכו בקודש ה' תמיד ליתן לזקנה כל אשר לו ולא נתן לזרבי ביתו רק חיי שעה בלמנוס. פעם אחת גנבה אשתו אללו חיזה סך ובגתה לו בית. ויראו התלמידים לגלות לו שיש לו בית שיקבע דירתו שם שלא ישאל להם מאין לקחו מעות לבנותו עד שפעם אחת כשהלך עם תלמידיו הלכו עמו במבוא דרך הרחוב ששם ביתו ועברו עמו לפני ביתו. והגדירו לגלות לו שהבית הזה הוא שלו שאשתו גנתה לו כדי שיקבע דירתו שם. וענה להם בחיב בית והון נחלת אבות. פירוש דברים כאלו בית והון. מאין ימצא לאדם שווקר תמיד בדרכי עבודת הש"ת בחורב ותפלה ואין לו פנאי כלל לזה. א"ך

ואעפ"י שמה פירוש מחלוקת אעפ"י יעשה שלום לי. ונלמד לפרש דבריו הקדושים הענין בזה סי' וכו' וכו' ע"ש : **ישע"י**. הלזיק אבד ואין איש שם על לב כי מפני רעה נאסף הלזיק. הפסע שבטביל זה נפטר הלזיק כדי שלא יראה הפורעניות של ישראל. וקשה הא מלינו שמתת הלזיקים מכפר על ישראל כמו שאתא בזהר הקדוש. ומירך היהודי ז"ל שנפטר הלזיק ובני ישראל מוטערים על זה ועושים תשובה ומחזיקים אנשי ביתו בפרנסה אזי מכפר עליהם. אבל אם אינם עושים תשובה ומחזיקים באלשי ביתו יכול הלזיק לומר למה אהי כפראן * ע"כ (ס' ל"ה) :

תהרים י"ג ג'. עד הנה אשית עלות בלפשי יגון בלבדי יומס. רומז שכל זמן שאדם מדמה בנפשו שיש לו עוד עלה להושע. זהו סימן שעדיין הוא רחוק מהיטובה עד שיודע לו שאין לו שום עלה רק שהש"ת בעלמו יעזור לו. והוא פירוש עד הנה אשית עלות בנפשי. כל זמן שאני אשית עלות בנפשי להושע. עדיין יגון בלבדי יומס עד שאתודע שכלתי ית"ש אין להושע. (ס' על"ן) :

(שם י"ז ל"ב) **צופה** רשע ללזיק וגו' ה' לא יעזבנו בידו. דאיתא בליקוטי תורה מהאר"י ז"ל על פסוק ה' הנילה נפשי משפת שקר חלשון רמיה. אותיות שקר במלוי ש"ן קו"ף רי"ש ר"ת הוא שקר ס"ת נפ"ש. אמלע תיבות יו"י גימ' כ"ז כמספר שם הוי"ה צ"ה שבאמלע השקר. הנילה נפשי שהוא בשפת השקר היינו הס"ת הנ"ל ואתו הוי"ה האמלעי יניל אותה עכ"ל. ועד"ז יש ג"כ לפרש הפסוק שלפנינו. צופה רשע ללזיק היינו השקר שהוא הרשע העומד בר"ת מאותיות ש"ן קו"ף רי"ש. הוא צופה לנפש הלזיק שהוא בס"ת ומבקש להמיתו רק השם הוי"ה צ"ה העומד באמלע התיבות בין הרשע לנפש הלזיק הוא לא יעזבנו בידו. (שם בס' הנ"ל) :

* נחב נ"ר רב ח' מנכדי היהודי הק' לפי דמיו לא יאז דבר כזה מפני הק'

זללה'ה מפרשיסחא. שה' בעירו בית כזה אשר לא טהור. ופעם גברה עליהם המחלה מאוד ר"ל. ויבואו וילעקו אליו. אז נפל ד"ת בפיו ברמזים וגימטריות ואחר תומו ד"ת הלזה שאל אם הגימטריא נכונים עליהם בחשבונם אז נתרפאו ויהי כן ע"כ: (ס' ע"י). **אמר** במחילה מכבודם של אותן גדיקים. המגלים

קץ המשיח. שבאמת הוא עוד שכל מי שידע לא יוכל לגלות בשום אופן. וכל מי שמגלה זהו סימן שאינו יודע לאמתו. אמנם בשנת תר"ג. אני רואה פקידה. וזה נרמז בפסוק וברב גאוןך תהרס. תיבת וברב. אותיות ו"צ רק לשמוע ושורש התיבה הוא רב. והר"ת מן "רב גאוןך" תהרס. הוא תר"ג. ואם לא יהי' אז קץ האמתי יהי' עת זרה ליעקב ומי יודע כמה מהלכה שיתחדשו אז. לכן יראו אז לעלות על קברי עם ס"ת ולבקש רחמים. וכן היה שנתחדשו אז הלכות הידועים ר"ל והלכו אנשים ידועים על קברו עם ס"ת והועילו מעט על שנה אחת. ע"כ:

(שם בם' הג"ל) **אמר** החילוק שבין הגדיקים שבכל

דור למשיח. הלדיק הוא הולך בכל יום ויום בעבודת הש"ת כמה כמה שיוכל להשיג כל אחד לפי מדרגתו. ולמחרתו הוא צריך להוסיף על של אתמול בהשגה. וכן בכל יום הוא צריך להוסיף. אבל המשיח הוא צריך ג"כ להוסיף בכל יום על של אתמול. רק בכל לילה נוטלין ממנו כל מה שהשיג. ולמחרתו הוא צריך להתחיל בעבודה מחדש על שמהשיג כל מה שהשיג מאתמול ולהוסיף עוד יותר. וכן בכל לילה נוטלין ממנו ולמחרתו הוא מוכרח להשיג כל מה שהשיג מאתמול ולהוסיף עוד על של אתמול. ע"כ:

(שם בם' הג"ל) **ויש** גדיקים שהרצון שלהם אינו נקרא

בשם רצון לעבוד להש"ת רק שיש להם רצון שהי' להם רצון לעבודת הש"ת ופי' ופריה'

אין יוכל להיות לו בית והון. אין זה רק מנחלת אבות שהנחילו לבניהם. ומה' אשה משכלת. פירוש מי שאין לו מנחלת אבותיו ורצון הש"ת הוא שהי' לו בית והון. מזמין לו הש"ת אשה משכלת וחכמת נשים בנחה ביתה. (ס' על"ך):

משלי ד'. עיניך לנכח יביטו ועפעפך יישירו נגדך. פעם אחת כמעט

היהודי זללה'ה עם תלמידו ה"ר פרץ ז"ל על הדרך. וכשישבו על העגלה אמר היהודי ז"ל. פרץ. הגה נתחדש לי ככה. ק"נ חידושי הלכות בדיון פסיק רישא קבל נא אותם ממני. והשיב לו ה"ר פרץ. רבי. לאו מוהי כביל דא לקבל אותם כעת בפעם אחת. ואמר לו איך אמור לי עכ"פ איזה פסוק ואומר עליו תורה. ואמר לו ה"ר פרץ הפסוק הנ"ל. ואמר היהודי ז"ל. עיניך. רומז על הגדיקים שהם עיני העדה. לנכח יביטו. הם מצביעים תמיד רק לנוכח הש"ת. ועפעפך. רומז על הגדיקים הגדולים שהמה חסודים אלל הש"ת כעפעפי עיניו של אדם המה יישירו נגדך. ר"ל אפילו מי שהוא כנגד הש"ת חיו ואינו הולך בדרך הישר ג"כ המה מיישרין אותו שילך בדרך הישר ומוקדשים אותו להש"ת. (שם בם' הג"ל):

(ס' תפ"ש) **ו"ל**. ע"ד שאמרו בשם הרב איש היהודי

ז"ל מפרשיסחא וז"ל. שובו שובו מהר בתשובה כי הזמן קצר ואין פנאי עוד להתגלגל כי הגאולה קרובה. ע"כ:

(בם' הג"ל) **ובה** אמר הרב היהודי האיש אלקי מפרשיסחא ז"ע.

כי קבל דברי הרב הלדיק האלקי ר' דוד מלפניו ז"ע. שלא להוביח עוד אנשים בדברי תוכחות וניאולוס כדי להשיבם בתשובה שלימה לפני הש"ת ב"ה. כי אם להתהלך עמהם בדברי רצון ובנחת ולקרב את לבבם באהבה ולעוררם ביראת שמים. ע"כ:

(בם' הג"ל) **ו"ל** כנודע זה המעשה מהרה"ק איש היהודי

נחראו כל שרשי הרע שבקרבנו. ויש כל שהשיגנו שנה אחת רעה היינו בינה"ר כו' סימן רע לו שלא עשה בילדותו כלום וע"ז ידעו כל הדושים. וזה מזל הוא שבנערותם היו חסידים גדולים ובזקנותם מתקדרים וכשכח מהם כל הטוב ח"ו ויש בהם כל התאוות. ע"כ :

(בס' משא"ת) **והנה** הר"מ פתח לנו שערי אורה לילך בזה הדרך האמת דהיינו בשעת גדלות המוחין אז יירא מהמאמר של הר"מ מאן דהוא רב הוא זעיר ובשעת קטנות המוחין אז יחזק את לבו בהמאמר מאן דהוא זעיר הוא רב. וע"ז מ"ס בשם הרב היהודי מפרשיסחא ז"ל ע"ד חז"ל דעה קניה מ"ה חסרת דעה חסרת מ"ה קניה. ומ"ס בשם אדמו"ר מלובלין ז"ל על המאמר בפירש"י איני יודע מ"ה מלמדנו. והכל עולה למקום אחד. והבן [א"ה]. כונתו למ"ס שם בפ' תולדות. ומאדמו"ר כ"ע שמעתי איני יודע מ"ה מלמדנו. דהיינו כשאני יודע איזה דבר מלמדנו להיות בחי' מ"ה והכנעה מזה שאינו יודע ודפח"ח] :

(בס' מ"ה) **עוד** שמעתי שהרב היהודי ז"ל אמר לאדמו"ר ז"ל מפרשיסחא על אחד שה" מפורסם ללדיק הסתכל מזה ותרצה שמי שאין מעמיק בעבודה בילדותו האריך הוא בזקנותו. ע"כ :

(בס' ד"ת) **מורי** ז"ל אמר בשם הרב הקדוש היהודי מפרשיסחא שהיה"ר אפי' לחגשים פשוטים שלא יאכלו בתאוה. ולהתפלל קודם אכילה שיהי' לו זכות אבות שלא יפול בהתאוות ולא יתגסס. אדם שאוכל שלא לש"ש גרע מבהמה שמעלה אכילתה בזה שמעלה גרע. ואם אדם אוכל בתאוה אין עוד תקנה להמאכל. ע"כ :

(בס' נ"ח) **פ"א** בח' היהודי ז"ל אלל הרבי הקדוש מלובלין ז"ל ומלאו איך שהתאנה מאד ושאל לו על מה הוא מתאנה ואמר לו איך שעבר על הלא

והה"ל הקדוש מ"ה נתן דוד משידלחו"ל ז"ל אמר בשם איז היהודי זללה"ה שלא דוקא רגון שיהי' לו רגון אלא אפילו מי שאין לו רק רגון שיהי' לו רגון שיהי' לו רגון עד עשרים פעמים רגון ג"כ נקרא בשם עובד הש"ת. ע"כ :

(ס' החיים) **שמעתי** מאדמו"ר הק' איז מפרשיסחא שאמר ששמע בשם אביו הקדוש איז הגאון היהודי ז"ל שברר לקיים שני מצוות במס"כ יותר מכל המצוות כענין שאמרו חז"ל (שבת דק"ח) אבך במאי זהיר טפי. ואמר מורי ז"ל הה"ק ממאגליניא שאדם יברור רק מצוה אחת שיעשה במס"כ היינו אותה מצוה שעוסק בה עתה כי העוסק במצוה פטור מן המצוה אחרת אי"כ אין עול מצוה על האדם רק העול אותה מצוה שעוסק בה עתה עכ"ל :

(ס' תפ"ח) **בשם** הה"ק ר' משה'לי מלעלוב ז"ל שא' ידוע החילוק שבין ברכה ובין הללחה. ברכה הוא שלא עפ"י דרך הטבע והללחה הוא עפ"י דרך הטבע. ואמר מו"ה הרב היהודי זללה"ה שבחזון לארך ישראל יוכל לחול רק הללחה ולא ברכה ובאריך הקדושה יוכל לחול גם ברכה כמאמר הכתוב יברכך ה' מליון וכו' עכתד"ק. ואחמו"ר הרה"ה"ק מו"ה דוד מלעלוב ז"ל הוסיף על דבריו הקדושים דגם בחו"ל יוכל לחול ברכה. היינו אם אדם מקדש עצמו מלמטה ומלמעלה ואפי' ר' אמונת שלו בקדושה וטהרה אזי יחול הברכה בנכסיו אפי' בחו"ל כי זהו ג"כ בחינת ארץ ישראל כנודע עכ"ל :

(ס' רמ"צ) **כמו** שמעתי מכ"ק אדמו"ר ז"ל בשם רבו הרב היהודי ז"ל שכל מי שאינו מעמיק בנערותו אזי בזקנותו רע לו מאוד. כי בזקנותו נתגלה המדות רעות ואז אין בכוה להפכם לטוב אם לא בסיגופים גדולים מאוד ובנערותו לא ה" בהתגלות אלו כי מחמת האהבה נתקיים על כל פשעים תכסה האהבה. אבל בזקנותו שנתקררה האהבה

כדי שיכל האדם לעסוק אז בתורה ומלות
ועיקר ברכת השבח של העצרת השניה הוא
משום שע"י העצרת השניה נוכל לעסוק
אז בתו"מ. לכן אנו מתפללים תפלה אחר
ברכת המעביר שינה וכו' ויהי רצון שתרגילנו
בתורתך ודבקנו במלותיך וכו' והבן:

כתב אלי יד"ג הרה"ג מיוזעפאף אשר
פ"א ה' היהודי הק' ז"ל משו"ת
ש"ק אלל המגיד הק' ז"ע מקאנין.
ובסעודת שבת שאלו בזה"ל הייליגער יוד
יאמר לי מדוע הנני מרגיש קדושה והארה
יתירה ביום ב' של יו"ט יותר מביום ראשון.
והשיב לו היהודי כשהבעל מתקוטע עם
אשתו ואח"כ נתפייס אז האהבה תוגדל
ביותר ונשקו על מלחו באומרו החייטני.
(בינה זאת כי יו"ט שני הוא יו"ט של
גלויות. כן כתב לי ש"ב הגאבדיק פלונסק
סי"ח):

(בס' משא"ת) **ויד** ע"ד ששמעתי מהרב
א"ש היהודי כ"ע.
שכמו שהענין הפרסום לא טוב למילי דעלמא
כן לא טוב למילי דשמיא. ולזאת מוסיב
להסתיר ולהעלים א"ע שלא יסלחו פניא
בישא וקנאת איש מרעוה אשר אין לו המדה
טובה והסתנהגות זו ודפח"ח:

(בס' רמ"צ) **ואנב** אוכיר כי פ"א הייתי
על חג שבועות בק"ק

לעזעשנע. והנה בסעודת הלילה על השלחן
פתח אדמ"ז ז"ל ואמר בשם הרב היהודי
ז"ל שאמר איך שכליל שבועות אין אומרים
תורה כי דרך ארץ קדמה לתורה ואין דרך
ארץ לומר תורה שלמחר קבלו התורה
עכ"ד הרה"ק היהודי ז"ל וסיים הוא איך מה
עושים כלילה הזו מכינים עגלים לקבלת
התורה באימה וביראה ברתם וייעה ובתוך
כך אחזרו חיל ורעדה ופחד ויראה ורעדו
כל אבריו וארכבויו דא לרא נקשן עד
שתפס א"ע בשולחן בכל גופו ולא העילו
כלום עד שפתחו כל א"ש והוכרחו ליקח
אותו מעל השלחן ונשאו אותו לחדרו
המויוחד והיחזו אותו על מטה שלו ושכב שם
עד שנת מהפחד ובא וישב על השלחן
זה

הלאו השמר לך כן השבח את ד' חלקך
ששבח רגע אחת. ואמר לו היהודי ז"ל
הלא מלינו שהדין שהעומד של אמתים אינו
שכחה א"ע"ש ששכחה. והעצם שפחיד לזכרו
לאחר זמן. כן הכא ג"כ אינו עובר הלאו
הואיל שפחיד לזכור בזה ע"כ:

(בס' רמ"צ) **פ"א** סיפר איך שר"פ שמע
מהרב הק' היהודי

ז"ל כל המחובר לטהור טהור. ושאל אותו
איך לקחה מדת הדין שיתדמה לזדיק אשר
עבד ד' כל ימיו ובמס"ג ממש בכל עניינים.
והשיב לו הרב היהודי ז"ל שאין זה עול
בחוקן כי להיות מחובר לטהור יותר עבודה"י

מלהיות בעלמו טהור ע"כ. ובדחי' הם
דברים אמתים ומי שהי' אלל הנדיקים בקרוב
להם יבין קצת הדברים בעזה"י ואשרי למי
שזוכה זה עכ"ל:

שמעתי פ"א ה' שאל הרה"ק וכו'
הרר"ש בוגם מפרשיסחא ז"ל

להיהודי הק' ואללה"ה. הנה תכלית המכוון
הוא לדע בעלמו שהוא כאין. ומה תכלית
הוא זה אם ידע שהוא אין והוא אין. והשיב
לו הרה"ק היהודי ואללה"ה. הנה חותמו של
הקב"ה הוא אמת. ואם נתוודע לו שהוא
אין דבוק הוא בהאמת ודבוק הוא בהקב"ה
שחוטמו אמת. וזה הוא תכלית המבוקש
להיות דבוק בהאמת והבן. עוד שמעתי
שהרה"ק היהודי ואללה"ה א' שיש ארבע מאות
דברים איך לעבוד את השי"ת (המאבק):
(בס' גי'ח) **בסליחות** ואין לנו שיר רק
התורה האמת.

שמעתי בשם הרה"ק היהודי ז"ל מפרשיסחא
שאמר כיון ששייר לנו את התורה יש לנו הכל
כיון דמן התורה נוכל לבוא לכל המדרגות
שהי' מקדם ולגלוי שכניה ע"כ:

שמעתי בשם הגה"ק היהודי ז"ל שא'
למה סמו ברכת המעביר

שינה מעיני ותנומה מעפעפי לוייה רצון
שתרגילנו וכו' ולא כללו יחד עם שאר ברכת
השחר. ואמר דהוא ע"פ חז"ל (סנהדרין
דע"א) שינה של רשעים הגאה להם והגאה
לכלם. דכל התועלת מהעצרת השינה הוא

יוכלו להחנשא ג"כ אחרי שהם יגידו תורה, ועליו גור עליו להגיד תורה ואדמו"ר ז"ל הבין שרואה ליקח ממנו הכל עבור האהבה להרבי מלובלין. נעק באמצע די מלומד פ"א חוכלו לשמוע מה שמגיד לכם ענה האפטייקר. והיהודי התגלל עלומו מה שהרבי רודף אותו ואמר לו כי מוכרח הוא ליבט המיד ללובלין כי ראה בספרא דאדם קדמאא שהוא תלמיד הרבי. והר"ר מענדילי אמר עליו שיש לו נשמת ר' זרא. מהרב מלענעשנא ז"ל ע"כ:

(בס' מ"ה) **שמעתי** מהרב החסיד מו"ה משה מווישגראד ז"ל פ"א ה' אלל הרב היהודי ז"ל וה' או לפני אדמו"ר הר"ש בונם זללה"ה מפרשיסחא. ובאו לפניו להתפלל עבור חיזה חולה הנקרא (לופט) ר"ל ואמר לאדמו"ר ז"ל שאמרנו חז"ל הכל ברוח ואמר לו מו"ר שידוע לו הפירוש זה המאמר והתחיל הרב היהודי ז"ל להביט המאמר באריכות. ואחר שסיים אמר לו מו"ר שאינו מבין והתחיל הרב היהודי ז"ל פ"ש להאריך בפשט הדבר ואמר שעדיין אינו מבין. והתחיל הרב הג"ל פ"ש להסביר לו ולהביט ובתוך הדיוורים אחזי רתת וזיע ואחז עלומו בשלקן כדי שלא יפול מגודל החרדה ולעק בקול אחי מבין. אחי מבין. והפסיק הרב הג"ל מדיוורו ע"כ: (עוד שם בס' הג"ל) **ואגב** אספר מפיו הקדוש ז"ל

סיפור נאה מענין זה. פ"א בר"ח יום שני בדי"תו (הוא הרה"ק מהרי"מ ז"ל מגאספנין) יחד עם המחפללין אחר התפלה לשותת יי"ש לכבוד ר"ח הייתי אחי בחדר הסני ולמדתי או ולא שמתי אל לבי כלל לכנס בין קולם אללו לשותת לאחר כבר הייתי עמו יחד ביומא קמא דר"ח ולא הייתי נשש כי"כ לכנס ולבטל מהלימוד וקראו אותי חיזה פעמים משם לכנס ועשיתי עלמי כלא שומע כלל והנה אח"כ בפעם השלישית בא אחד ממשמשוי בזיווי מפיו הק' לכנס ונכנסתי ובעמדי אללו אמר לי בזה"ל אספר לכם מה שאירע להיהודי הקדוש מפרשיסחא

זה ראיתי כשנשכתי אללו ממש. ע"כ: **עו"ש סיפר** (הוא הרה"ק הר"ר מפרשיס' ז"ל) פ"א התפלל בעלמו מוקף בר"ה וה' ש"ל בעלמו שנה ראשונה לאחר הסתלקות רבו היהודי הק' ז"ל ובשעה שהתחיל הקדים עד סוף כל התפלה ה' עומד אללו הרב היהודי ז"ל ממש ולא ה' מפסיק מלהביט בו כל התפלה ואחר סיום התפלה ראה להביט ואינו כי נסתלק למעלה עכדי"ק:

(שם) **פ"א** סיפר לתלמידיו שפ"א נסע ובא לפני הרב הק' היהודי ז"ל וה' הרב היהודי ז"ל מתמיה על רוע פניו מאוד כאלו ה' חולה ח"ו. ושאל אותו מה היום מיומים. והשיב שאחד ביישו למאוד עד שנגע אל לבו ונפשו ותמה הרב ואמר מי הוא זה אשר מלאו לבו לעשות כן ואמרתי לו שלא אגיד לו. והפליר כי הרב מאוד שאגיד לו כי ראה להעניש אותו איש עד שהקפיד עליי שאגלה אותו. ושאל אותו מה השבת לאיש הזה אחר הביוש. והשכתי לו איך שאחר הביוש נשקתי אותו בפי. והוסיף הרב להפליא מאוד. וגזר עליי שאגיד לו כד"ש. והוכרתי להגיד לו כי איתא בירושלמי (שבת פ"א הל"ב) שגריך שיהא בעל השמופה עומד לפניו בשעת לימודו והבטתי צ"ע שצט מוסר וה' מצייס אותי עד למאוד עד שראיתי שמעולם לא התחלתי לעבוד את הבורא ב"ה ואין שום יראה ובושה ולא שום מעלה המחויבת לאיש היהודי בני אי"ו. וראיתי בעלמי שאמת הדברים. ונפל עליי בוסה גדולה עד שכמעט יצא נפשי ואח"כ נטלתי הספר ונשקתי אותו בכל לבי והנחתי אותו בארגו בתוך שאר הספרים. ויהי כאשר שמע הרב ז"ל זאת שמח שמחה גדולה על חכמתו. ע"כ:

(שם) **ובע"ת** נסעם אליו היהודי ז"ל (להרה"ק וכו') ר"ר מענדיל ז"ל מרימנוב) לוח על היהודי ז"ל להגיד תורה. ואמר שאלו שער' ראשיכם. הנדיקים הגדולים שטושים פתחים גדולים ושערים. אז והנשאו פתחי עולם שגם הנדיקים הקטנים מהם

דירות נאות בשביל המלך וכבד המלך לזמן המוגבל שמח מאוד על הפיקחים וכעס על השוטים. וכבד הזמן שהמלך נסע מאללם הלכו הטיפשים ונפלו לפניו ופיסו מאוד את המלך שימחול להם על לשעזר והבטיחו לו שמכאן ולהבא יכינו בכל כחם דירות נאות. והנמשל הוא שהפיקח מכין איש בכל השבוע ומפנה את לבו מכל דבר רע כדי שיבוא ש"ק יוכל לשרות הקדושה בתוכו והטיפשים אינם מפיצים את לבם מכל דבר רע ועיקר עסק שלהם בגשמיות וכבד ש"ק אין לבם פנוי ובשביל זה לא יוכלו לקבל הקדושה. ובשלש סעודות ובמולש"ק חזו לריקים לעשות תשובה ולפיים את השי"ת שדודאי מכין ולהבא יעשו ראונו וכשיבוא ש"ק יהא לבם פנוי מכל דבר רע ויוכל לשרות בהם הקדושה ע"כ:

(שם) **שמעתי** בשם היהודי ז"ל איך שהביט בכל השבעה רועים שהי' להם קודם שעמדו על מעמדם דלות ושפלות ובזיונות ר"ל. ע"כ:

(בם' ג"ח) **עוד** שמעתי מהיהודי הקי' ז"ל שהי' אצלו דג מוסרח מאד וביקש מהחסידים שיאכלו ממנו לכל הפחות חתיכה קטנה מכל אחד ואחד. ואמר שהוא גגול מה"ח שסרת. ע"כ:

(שם) **שמעתי** בשם הרה"ק היהודי ז"ל שהי' בראשונה

אצל הרה"ק ר' אברהם יהושע העשיל שהי' רב בעיר אפטא והיהודי ז"ל הי' אצלו. פ"א השתוקק היהודי ז"ל ליסע לרבי ז"ל מלובלין והלך אצל הרה"ק דשם לפטור ממנו ואמר לו הרה"ק שיאכל עמו מקורס סעודה והתעכב עוד איזה שבועות ואח"כ שוב השתוקק ליסע לרבי ז"ל מלובלין ושזב הלך להרב הג"ל לפטור ממנו ואמר לו הרה"ק שיאכל עמו ג"כ סעודה מקורס והיהודי ז"ל לא רצה לאכול עמו ונפטר ממנו וגסע ללובלין והרבי ז"ל אמר מקורס ערך שנה שהוא לא בא לזה העולם רק בשביל איש אחד ששמו בשמו יעקב יצחק בן מאטיל. ובדרך

מפרשיםאח ז"ל בלובלין עם הרה"ג אבד"ק לובלין שהי' נקרא אייזערנקאפ (והוא הגאון מו"ה עזריאל הלוי הורוויץ ז"ל) שהרב אבד"ק הג"ל הי' מתגדר על חסידים. והנה פ"א נכבד שנפגשו יחד על צרית מילה היהודי הקדוש ז"ל עם הרה"ג אבד"ק הג"ל והתחיל הרב אבד"ק הג"ל ז"ל לדבר אל היהודי הקדוש ז"ל ואמר לו בזה"ל אשאל ממעלתכם שאלה אחת מדוע אצלכם חסידים המונהג כשנפגשים יחד ורואים להתחבר ביניהם זע"ז בזהבא אומרים זל"ז נקחה נא י"ש וגשתה יחד ועי"ז באים לידי התחברות משא"כ בינינו מתנגדים ל"כ הוא כשנפגשים יחד בזהבא מתחברים עומס ביניהם ע"י דברי תורה שאומרים זל"ז נדבר נא איזה פלפול מחידושי תורה ומפלפלים עומס בדב"ת ועי"ז באים לידי התחברות. מוטב הרבה הי' אם סיגלתם התחברות ביניהם ע"י גבורה של פלפול תורה ולא בשתי' של י"ש. תיכף ומיד ענה היהודי הקדוש ז"ל אביא לכם ראי' מן הש"ס כי לא כן הוא כדבריהם. כי סגולת התחברות יותר חזקה ושלמה ע"י שתי' יחד מאשר ע"י פלפולים כי מלינו לחז"ל שאסרו יין וכו' משום בנותיה ובדב"ת מלינו אצל ר"מ שהקשו ור"מ היכן למד תורה מאחר ומשני ר"מ תוכו אכל קליפתו זרק. הרי מפורש שההתחברות ע"י שתי' יותר מקרבת הדעת זל"ז לבוא עי"ז להתחברות בד"ת. וכמו כן לאידך גיסא ללימוד דרך טובה כמו כן ודל. ע"כ:

(בם' ג"ח בליקושים) **שמעתי** מאבי זקוני

הרה"ק ר' הירשלי ז"ל מאפאטשגט שאמר בסעודה שלישית של ש"ק בשם הרה"ק היהודי ז"ל שבסעודה שלישית הוא זמן תשובה לרבים. שמעתי משל איך שהי' מלך גדול שלח לעיר שיכינו לו דירות נאות בשבילו לזמן המוגבל והפיקחים שהי' בעיר הכינו בכל כחם דירות נאות בשביל המלך ובפרנסה הי' עוסקים רק מעט רק כדי להחיות את נפשם והטיפשים הי' עיקר עסקם בפרנסה וממילא לא הי' להם שעות להכין

(עוד שם) **שמעתי** פעם אחת אמר היהודי ז"ל לר' פרוץ

תלמידו שילך לחון כי עומד בחון נפטר אחד ואינו יודע היכן הוא הפתח שיבא אליו ותראה לו את הפתח. ועשה כן וכשבא להבית נחלש מאוד מחמת הפחד שה' לו מחון. ואמר לו היהודי ר' בונם יוכל להיות מנהיג ואפילו עיר גדולה ואחיה איך יכול להנהיג אפילו כפר קטן כי כמה פעמים אמרתי לבונם שיראה לבטח

היכן הפתח ולא פחד כלל ע"כ :

(עוד שם) **שמעתי** שה' היהודי ז"ל אל הרבי מלובלין

ז"ל ואשמו של היהודי ז"ל היתה צפרסיסחא ובאה אל הרב"ק ר' שמחה בונם ז"ל ואמר שיכתוב לה אגרת לבעלה היהודי איך שהולכים ממנה דמים הרבה מן הווסת ואין לה במה להחיות את נפשה. וכך כתב אל היהודי הרבנית באה אלי בטענת דמים. דמים תרתי משמע אחד המרבה ואחד הממעיט. ושום אדם לא יכול להבין הפי' באגרת עד שהיהודי ז"ל קרא את האגרת ואמר, דמים תרתי משמע דם נדה. גם משמע מומן. אחד המרבה ואחד הממעיט אחד המרבה זה דם נדה הולך מומנה הרבה ואחד הממעיט מומן יש לה מעט. ע"כ :

(ע"ש) **בן** היהודי ז"ל פ"א ה' ילד שלו חולה מאד ובאה הרבנית ולעקב לפניו שיראה שיתרפא הילד ואמר לה באם תליית לי יתרפא הילד דהיינו שתמכור כל מה שיש לך בבית ויהא הבית ריק ותתן לעניים ואז יתרפא. ועשתה כך והילד עוד לא יתרפא ושוב באה לפניו הלא קיימתי את דבריך והילד הוא חולה מאד ואמר לה שתמכור גם את החלונות ועשתה כך ונתרפא הילד. ע"כ :

(ע"ש) **שהיהודי** ז"ל כשהי' אלל הרבי מלובלין

בעת שלש סעודות ונתאחר לבוא והי' עומד בין החסידים בחשך והי' עומד ומרעיד כמו איש שיש לו קדחת ר"ל והיו אומרים לו העומדים אללו שלא הי' יודעים שהוא היהודי מחמת

וסדר שנה מקודם שבא היהודי ז"ל אללו בא אללו עלם אחד ששמו יעקב יצחק בן מאטיל כשמו. ושמה עמו הרבי מאד. והרבי ז"ל החזיק את העלם לערך שנה אחת והחסידים כבדו מאד את העלם מאמר ששמו מהרבי שלא בא לזה העולם רק בשביל זה העלם. וכשבא היהודי ז"ל אללו ואמר לו ששמו יעקב יצחק בן מאטיל כשמו אז שלח הרבי ז"ל את העלם ממנו ע"כ :

(שם) **שמעתי** מעשה מהיהודי ז"ל מפרסיסחא שהי' אלל

חבי זקני. ואבי זקני הי' מוכר י"ש בזהבית הזה. וממילא כשהי' היהודי ז"ל לא הי' יכול למכור י"ש ואבי זקני החזיק אותם באכילה ושת' כל זמן משך הנ"ל ואמי זקנתי אמרה לאבי זקני הלא עוד תהא עני. ואמר לה אבי זקני אין זה דאגה שלך. וכמע היהודי ז"ל לעירו לפרסיסחא לביתו ואמר לו היהודי ז"ל לאבי זקני איך הוא הפרנסה שלך ושתק אבי זקני ואמר לו היהודי ז"ל שיקנה עורות של עגלים ואמר לו איז עורות העגלים הם עתה בזול גדול ואין לג שום קונה עליהם וגם אין לי מעות לקנות. ואמר לו היהודי ז"ל מה שהוא עתה בזול אין חסרון בזה כי כל סמורה שהוא בזול סופה להתייקר ומה שאין לך מעות הלא אחיה איש נאמן ותוכל לקנות עורות עגלים בהקפה. ותיקף הלך איז בכל העיר וקנה הרבה עורות עגלים עד שמלא כל החדר והעלויות שלו ושהה את העורות זמן רב עד שבאו אליו הבעלי עורות לתבוע לו מעות בעד העורות והראה להם איז איך שמונחים כל העורות ולא מוכר מהם כלום. ולערך ב' שבועות בא סוחר אחד שהי' צריך עורות עגלים הרבה מחמת כי הקיסר צוה לעשות להחיל שלו ראג'נים והסוחר שאל לאבי זקני כמה ריוח הוא רוצה לכל העורות ואיז לא רצה למכור לו העורות עד שהי' מוכרח שתן לו כפלים כפי המוקח שקנה. ואמר איז לאמי זקנתי שהיהודי שילם שכר האכסניא שלו היטב ע"כ :

אחרת תבנה חליפות כזה. בודאי ה"י מענישן אותה רק תמר כוונה לשמים ע"כ לא ה"י לה עונש. כן יהודי מותר לאחר זמן התפלה אבל אחר לא יעשה כן. ע"כ:

(בס' רמ"צ) **עוד** סיפר הרב הר"ל שפי"א למד הרב

היהודי ז"ל עם תלמידיו בלילה (חתמו הרב החסיד ר' משה ז"ל מלעלוב. הרה"ק מו"ה ארי' ליבוש ז"ל האבד"ק אפאלי. הרה"ק מו"ה ליבוש ר' אהרנס ז"ל מליומיר אב"ד דסס. ושוד תלמידים) וה"י הוא משתוקק תמיד לשמוע ד"ת מפיו ועלה על הצינור שה"י על הבית והנה אצלו לשמוע. והנה ה"י דריך אחד מב"צ לילך לאיזה מקום וה"י ירא שה"י באמצע הלילה. ואמר היהודי ז"ל אל תירא מליך כי אפי' מי שמונה על הצינור שלי הוא בטוח מכל וכל וכאשר שמע הדברים האלה הלך מעל הצינור מחמת שראה שהרב ז"ל ידע ממנו עכדה"ק. כי דרכו ה"י הלכט לבת אפי' מרביותיו. ע"כ:

(בספרה"ח) **ושמעתיו** מחסיד אחד

שה"י עס הרה"ק היהודי מפרשיסחא יחד אלל הרבי מלובלין ז"ל. וה"י רבים מאדני שלומיו אז עד שה"י דוחקא דליצורא רב מאד והרה"ק היהודי מפרשיסחא ה"י אז בין אלל הנלחין וה"י תחת ידו של החסיד הנ"ל אשר שכב עליו ודחק אותו למאד וכאשר הסתכל כי הוא שוכב על היהודי הקדוש ה"י נבהל וחרד ונרתע לאחוריו והרגיש הקדוש כי נבהל החסיד וחרד מאד עליו. אז השיב בנחת אל תחרד ואל תבהל לבך בני כי אלל מורינו ורבינו הקדוש כולנו שוים. ע"כ:

כתב אלי ש"ב הגאבד"ק פלונסק ש"י חו"ל. להאחים הגה"ק ה"ה ה"ר ברוך פרענקל אבד"ק לייפניק בע"ס ברוך טעם. ומ' ליבוש תלומים פרענקל ה"ה זקני מק' זאזיכוואסט ז"ל. ה"ה אחות ה"ה האשה הנדקת מרת שרה אשת הגאון הנד"ק

מחמת שה"י חשבה חמור לו למה אחת עומד כאן. הלא יש לך קדמה לך לבינתך ושכב על המטה. ובשהדליקו הגר מיד עמד כשאר אנשים ולא ה"י מרעיד כלל ובשראה אותו שהוא היהודי מיד הניחו אותו שילך אל השלחן מזה תראה איך שה"י לו כח המעור לעורר את יראת ד' שיהא רק בתומו. ע"כ:

(עו"ש) **שמעתי** מעשה מהרה"ק היהודי ז"ל פעם אחת ה"י

היהודי ז"ל בלילה עם הרה"ק ר' שמחה בונם ז"ל שה"י תלמידו. והיהודי לא ה"י יסן רק חושב וגנח מאד. ושאל לו הרה"ק שמחה בונם ז"ל מה מע"כ בונח. ואמר היהודי ז"ל אני חשבתי שלאחר משה ה"י שופטים ולאחר שופטים נביאים ואח"כ אכנה"ג ואח"כ ה"י תנאים ואמוראים ופוסקים ואח"כ ה"י מוכיחים לשם שמים ואח"כ נתקלקלו שנתרבו מוכיחים שלא לשם שמים ואח"כ התחילו רב"ת ע"ז אני בונח שאני רואה שנס זה יתקלקל מה יעשו ישראל ע"כ:

(עו"ש) **פ"א** בא אבי זקני מלייפסיק ושאל לו היהודי חדשות. והשיב לו אין שום חדשות. ובתו"כ נזכר ח"ו ז"ל וסיפר לו איך שהלך בלילה בלייפסיק ובא כנגדו אשכנזי אחד ואמר לו גוט נאכענט. וכראות ח"ו רץ במהרה אחריו עד שבא לביתו של אשכנזי. וראה שלמד בס' הסמ"ג ושאל לו מאיזה עיר הוא. וה"י לו שהוא מעיר אפאטשנט סמוך לפרשיסחא וביקש מזיקני שיפרסם בשלומו יעקב יצחק זה היהודי ז"ל. אמר היהודי שזה ה"י בונתי מה ששאלתי על חדשות. ע"כ:

(בס' נ"ח) **שמעתי** כשה"י היהודי ה"ק מפרשיסחא ז"ל

אלל המגיד ה"ק מקאזניץ ז"ל והמגיד המתין על היהודי זמן רב. לאחר זמן התפלה עד שהתפלל. ואמר המגיד להחסידים על היהודי הפסוק זאת קומתך דמחה לתמר. היינו זאת קומתך זה העמידה שלך אע"פ שתעשה שלא דחורה אבל מפני שדממה לתמר. שאלו אשה

הלדיק ר' דובער אבד"ק שדה לבן ברוסיה. ובה הגאון משה לבן. היה האשה הלדיקת מרת גאלדא היתה אשת הגה"ק ר"ר ירחמיאל ז"ל מפרשיסחא בן הגה"ק היהודי ז"ל. ואופן התחתנות כי נכדו הר"ר חיים ראפיפורט מפרשיסחא ז"ל. חותנו של זקני האבד"ק שדה לבן ומגדולי היחוס. אח"כ נתעשר ונצו אף הרבנות. ואח"כ הפלירו בו וחזר לרבנות. הסיבה אשר היהודי נתחנן עמו אספר בקינור. פ"א צעת לומדו בהתלהבות אחר היהודי לתלמידיו הביטו נא החולה. המה הביטו ולא ראו מאומה. הוליא מטפחת שלו והעביר ע"פ. מיד ראו ולעקו בקול הלא אדם שוכב על יסודי ותופשו בחזקה ומכחו לתת לו כרור כספו. אז ה' מונח על השלחן ככר לחם לקחו היהודי ז"ל והפכו ע"ל השני מיד ראו כי האיש הגיל התגבר ונהפך מאוכל לגזלן והכחו ומלט נפשו. ברבות הימים נסע הרב אחר עזבו הרבנות לקנות שורים. ה' דרכו סמוך לפה שמע מיהודי סר מדרטו לפה לקבל פניו. וכבואו לבית החינוך הכירו תלמידיו היהודי כי הוא האיש הגיל ומלאו רגשי שמחה לקראתו. וישתומם האיש מדוע. ומ"י שמחה עושה. ויספרו לו כל המאורע ומיד הלכו לקדש פנימה לספר לו כי האיש המוכה אז זה כמה שנים עתה הוא פה ויפליז לפניו ונתן ת"ח להיהודי על חסדו אשר הפליא עמו והרהיב בנפשו עוז לאמור להיהודי יען זכיתי כי הלאתם נפשי תיקר נפשי בעיניכם יש לי בת הגונה למך הרבו עלי מוהר ומתן ואמן ונתחנן יחדיו. אז אמר היהודי לתלמידיו יען המחנות בעלמו בקש ממני לא אוכל להשיב פניו והתפטר עמו. אח"כ בהרבות דבריו עמו נודע לכל גודלו בתורה וצ"ש וגדל יחסו לא בקש ממנו דין הרבה כ"א לפי ערך שנתן הוא ובה הגאון ר' דובער הגיל היא. אם זקנתי באמת היתה ראוי למך ישראל ואין לפרש דקתה וכשרון מעשיה עכ"ל:

שבועתי מהגה"ל מו"ה אברהמלי ש"י הלדיק פאריסוב שסיפר שאחד בא לפני זקינו הק' היהודי ז"ל במר נפשו איך שהרופאים אמרו עליו שהוא עריפה ואינו יכול לחיות ל"ע כי הוא חולה אנוש ביאוש. וא' היהודי שהוא ל"ע אין לו עלה. רק זאת יעשה שיסע לעיר פלוגית ויש שם לדיק גדול. וצניו מחזיקים בשפירות איזה חנות בראטהויז מארון העיר. והוא ישכור החנות מהאזון. וכאשר ישלח אליו הלדיק שיבוא לפניו לא ילך. וגם אם יזמינו לדיק כל ילך. ואז יתן לו הלדיק קללה כמנהגו שה' לו מחלת הקדחת שנה וארבע שבועות. ואשר יגזור לדיק מאותה העיר כן יקום. ועכ"פ יחיה יותר מ"ב חודש וילא מכלל עריפה ואח"כ יבוא לפניו. כן א' היהודי ז"ל בזה"ל כשתבוא אז אלי אז אקבלך על שכמי וכן ה' וא' כמה וכמה שנים. וכאשר אך השיג הקללה מהלדיק עזב את החנות לבניו של הרב"ל משם:

עוד סיפר הגה"ל מפאריסוב ש' הגיל שהיהודי הקדוש זקינו ה' צניו נעוריו מלמד בבית זקני הגאון הגביר הלדיק ר' ליבוש פרענקיל תאומים הגיל מזאוויוטואסט. פ"א בא אחי זקני ה' הגאון מלייפניק לשם. וראה את האברך המלמד כי הוא גאון עולם. והגה"ק מלייפניק ז"ל ה' מתנגד על דרך החסידים אז ושאל את האברך המלמד למה הוא מסתופף בלל הרבי מלובלין הלא אתה תוכל יותר ללמוד ממנו. ומה למדת מרביך מלובלין. השיבו היהודי ז"ל. את זאת למדתי מרבי מלובלין שכאשר אך אני מניח א"ע לישן אז תו"מ כרגע הנני נרדם בשינה:

ב' צ"י שושנים לדוד על תהלים שנרפס בעיה"ק ירושלים תוב"צ בקונטרס סדר היום ז"ל. הגאון הטורא היהודי הקדוש נ"ע מפרשיסחא אמר גמרא עם תוספות מטתה את המוח עכ"ל:

ב' צ"י רזין דאורייתא לתהלים מזמור י"ט בהגה"ל שם ז"ל. בשם הרב הגאון הלדיק האלהי היהודי ז"ל ז"ע שאמר על פסוק

פסוק ז' יהי לך שמו. כי הנה ידוע שלא ראינו בשום עבירה בעולם שיעשה אותה האדם האיש הישראלי יהי' מי שיהי' פחות שבפחותים והקל שבקלים במזיד ולא יתחרט ולא יתבייש מומעשיו אח"כ על מה שעשה ולא יבוא לו ההרהור תשובה. ואדרבה חיו יהיה מתייר עוד בעלמו ויאמר לא חטאתי הרי לכל בר ישראל בא הרהור תשובה בכל יום. אמנם אל מלינו כן בדבר אחד וראינו זה גבי לך שאינו נראה כלל בעיניו ואינו מרגיש בגופו ולבו שחטא כלל ועשה מאומה רע. אדרבה נראה בעיניו שאמר דבר חכמה וכאשר יהי' שואלין אותו יהיה משיב לא חטאתי ומה מאומה עשיתי. ובאמת שעל כגדו ירדו הדברים חדרי צפון ולפעמים מביישו מאוד בידוע וע"ז נאמר יס ציפה כמדקרות חרב וכמה פעמים והוא לרוב שמביישו צרכים ע"י הדברים האלה הגם שהם בלא כונה כלל עד דאזיל בומקא ואתי חורא. וזהו הפי' ז' היינו שיעשה אדם עבירה במזיד. יהי' ויהי' מחזיק א"ע ביהורא. האך מלינו את זה. ואמר הפסוק לך שמו הוא זה שמבלה ימיו ועוסק בדברי לינות. וכבר שבת דהע"ה את מי שמרחיק עלמו מסייעתם ואמר ומושב לנים לא יסב עכ"ל:

כתב בראש ס' מבשר טוב (דפוס פודגורצ שנת תר"ס) וז"ל. כפי הנוהג מוספרים אמרו עליו של האר"י הקדוש זלה"ה שכל מדרגותיו לא זכה אלא מתוך שמחה של מליה אף אנו נאמר גם על איש קדוש רבנו לבי הירש הכהן מרימנוב זוקלה"ה (הוא הקדוש ר' הירשלי רומנוב או כפי שנקרא ר' הירש משרת) הלזה שוכה לכל הגדולה בגלל הדבר הזה. שכל עשיותיו בשמחה ועוז וחדוה במקומו. כל לדיקי הדור שהכירוהו שמו לניף טהור על ראשו. חשו עתידות לו כי הוא יהי' מגדל עדר. פ"א שבת הרה"ק מוהר"ר נפתלי מראפשיטן ז"ל אלל רבו הקדוש מוהר"ר מנחם מענדל ז"ל ברימנוב וראה את נאמן ביטו הלזה ויאמר להרה"ק

למה זה תחזיקו את המשרת הלזה. צדיקתם הלא גנוב יגנוב כל אשר לכם צדית [ולא על רכושו הגשמי כוון כ"א על רכוש הרוחני על כל מדרגותיו ויתרומם לרשת כסא] ויענהו מוהרמ"מ לא אוכל לעזוב אותו הולך בדרך תמים הוא ישרתני. גם הרה"ק מפרשיסחא הנוהג ביהודא בשם יו"ד הקדוש ז"ל דיבר בקדשו. כי ינחול כסא כבוד רבו הקדוש ר' מענדל מרימנוב. כאשר סיפר הרה"ק מוה"ר רבי ר' לבי הירש הכהן זלה"ה בעלמו והבי' הוי עובדא. הרב יו"ד הקדוש בא לרימנוב לקבל פני הרה"ק מוהרמ"מ. ותהום כל העיר לקראתו וכבוד גדול עשו לו בבואו העירה לעדו עלי שור לראותו וצלוית אנשים רבים נכבדים מעיירות הקרובות והרחוקות אשר נתלוו עמזו מדי עבר עליהם בא עמהם העירה וישקף הרה"ק מוהרמ"מ ז"ל בעד החלון וירא את כל כבודו ויאמר. אחי לעינים שך ראות" [והרה"ק מוהר"ר לבי הירש הכהן ז"ל מדי דברו מזה פתר כי מורו הרה"ק ירא מאוד לנפשו שלא יזיק לו כל הכבוד הזה משום שינא ציטא. וכאשר באמת כן היה כי אחרי שוב היו"ד הקדוש לביתו נפער לעולמו] וכבואו לבית הרה"ק מוהרמ"מ אז לא הראה לו הרה"ק מהר"ה ז"ל אותות הכבוד והכנעה וגם צעת הפרדו מרבו הקדוש לא הלך ללוטו כי ירא להראות קבלת מרותו עליו לפני רבו הק' מוהרמ"מ. אך לעת ערב אחר תפלת ערבית ומורו הרה"ק מוהרמ"מ הלך לישן כדרכו בקודש. למען שלא יעבור עליו חלות לילה בשינה. אז הלך אל בית אישפזכני דהרב יו"ד הקדוש להשיב לו את כבודו ולקחת עמזו אומר ודברים. אמנם מדי לכתו בדרך הוגד לו להה"ק מהר"ה הכהן כי הרב היו"ד הקדוש כבר כמעט מזה וכל העגלות אשר היו מוכנות ללוטו נהרו אחריו. ובשמעו התעלז מאוד בכל זאת לא שב לביתו. וילך אל האכסניא למען שמוע שמה אשר יספרו אחריו מתהלכותו. ומה גדלה שמחתו כבואו שמה וימלא

פסוק ז' יהי לך שמו. כי הנה ידוע שלא ראינו בשום עבירה בעולם שיעשה אותה האדם האיש הישראלי יהי' מי שיהי' פחות שבפחותים והקל שבקלים במזיד ולא יתחרט ולא יתבייש מומעשיו אח"כ על מה שעשה ולא יבוא לו ההרהור תשובה. ואדרבה חיו יהיה מתייר עוד בעלמו ויאמר לא חטאתי הרי לכל בר ישראל בא הרהור תשובה בכל יום. אמנם אל מלינו כן בדבר אחד וראינו זה גבי לך שאינו נראה כלל בעיניו ואינו מרגיש בגופו ולבו שחטא כלל ועשה מאומה רע. אדרבה נראה בעיניו שאמר דבר חכמה וכאשר יהי' שואלין אותו יהיה משיב לא חטאתי ומה מאומה עשיתי. ובאמת שעל כגדו ירדו הדברים חדרי צפון ולפעמים מביישו מאוד בידוע וע"ז נאמר יס ציפה כמדקרות חרב וכמה פעמים והוא לרוב שמביישו צרכים ע"י הדברים האלה הגם שהם בלא כונה כלל עד דאזיל בומקא ואתי חורא. וזהו הפי' ז' היינו שיעשה אדם עבירה במזיד. יהי' ויהי' מחזיק א"ע ביהורא. האך מלינו את זה. ואמר הפסוק לך שמו הוא זה שמבלה ימיו ועוסק בדברי לינות. וכבר שבת דהע"ה את מי שמרחיק עלמו מסייעתם ואמר ומושב לנים לא יסב עכ"ל:

כתב בראש ס' מבשר טוב (דפוס פודגורצ שנת תר"ס) וז"ל. כפי הנוהג מוספרים אמרו עליו של האר"י הקדוש זלה"ה שכל מדרגותיו לא זכה אלא מתוך שמחה של מליה אף אנו נאמר גם על איש קדוש רבנו לבי הירש הכהן מרימנוב זוקלה"ה (הוא הקדוש ר' הירשלי רומנוב או כפי שנקרא ר' הירש משרת) הלזה שוכה לכל הגדולה בגלל הדבר הזה. שכל עשיותיו בשמחה ועוז וחדוה במקומו. כל לדיקי הדור שהכירוהו שמו לניף טהור על ראשו. חשו עתידות לו כי הוא יהי' מגדל עדר. פ"א שבת הרה"ק מוהר"ר נפתלי מראפשיטן ז"ל אלל רבו הקדוש מוהר"ר מנחם מענדל ז"ל ברימנוב וראה את נאמן ביטו הלזה ויאמר להרה"ק

מאוד מהחרפה שלא נתן לי שלום ואני יודע מאומה רע ח"ו. א' היהודי הק' ז"ל כתפלל מעריב. בתוך התפלה ראה הר"צ פניו הלבינים בלי שיפור מחולשת הלב המוגע עד פיקות נפש. וה' אמו ללוות י"ש ותחבה לפיו הקדוש וחזר חיותו. אח"כ אמר היהודי בעת זה עשה הר"צ. א' לו הר"צ. דעתי אשר בסעודתיכם עם הרבי תזכירני להמליך עלי. א' היהודי כאשר אני יושב בסעודה לפני הרבי אני יושב בחרדה אולי ח"ו ידבר מלה"ר שמציין עלי. ע"כ לא אוכל לדבר אודותיו. רק עלתי אשר כל הלילה תלמדו המשה עקביא בן מהללאל ותגיעו לעניות. ולמחר כאשר יבית הרבי התפילין אז הוא באהבת ישראל. ויתן לכם שלום. וכן עשה ג' לילות. אז אמר הרבי מלובלין להר"צ. ראיתי כי באותו העצדות ממדינות פרייסן בלי חטא תיכף באתם בהתלהבות גדולה חששתי לגאות הקשה מחולס. ועתה ראיתי כי לגם זה לא שלט בכם. ואחזו בשתי ידיו באהבה ואמר לו שלום. ובהתימו לספר המעשה הג'ל סייס בזה"ל גם אתם חזר"ת ווישיגראד. תראו לברות מהגדלות בחסידות ואז יעזור לכם באהבת הש"י:

סיפר לי מר אבי ז"ל שפ"א הלך הרבי מלובלין בליל פורים לקריאת המגילה לביהמ"ד. ופתאום ייבשו רגליו ולא הי' יכול להלך. וכן היה כ"פ. אבל היו נושאים אותו. ובפעם האחת נעשה כבד מאוד ולא יכלו לנשאו בשום אופן. גם הגיבורים היהודי הק' ותציריו לא יכלו לנשאו. לא יאומן כי יסופר מה שהי' מפורסם בזמנו. וזה הרבי אשר החכם ר' בוגם ישארו. והוא לקחו בשתי זרועותיו ונשאו לבית המדרש. ושמעתי מהרה"ק ר' בנימין מלובלין ז"ע כי היהודי הק' ז"ל שאל להר"ר בוגם איזו כוונה הי' לו אז. במה שזכה יותר מחציריו. השיב הי' בדעתי אז כי מלווים לי לישא קורה עץ בעלמא. א' היהודי הק' אז פרש"י (פ') בהעלותך

וימלא עוד את הרה"ק היהודי ז"ל וישמעאש אתו ויספר לו את עצבון רוחו מהשמועה אשר שמע בדרך ויאמר לו היו"ד הקדוש שארית ישראל לא ידברו כזו. ומעשה שהי' כך הי' כי המרכבה הראשונה שהיתה מועדת לפני נעתקה ממקומה והאמינו כולם כי אנכי נוסע שמה וכן נהרו כולם אחרי ואנכי נשאחתי לבדנה. ויאמר היו"ד הקדוש אליו ללכת עמו שמה. וילכו שניהם יחדיו הלך ודבר בדברים רמים ונשגבים [ובכל עת שסיפר הרה"ק מהר"ה הכהן מרימנוב את הדברים האלה אמר בזה"ל את אשר חפצתי לדעת ממנו לא כסה ממני דבר אפי' כחוט השערה]. ובהתימס לדבר דרש הה"ק מהר"ה מהיו"ד הק' ז"ל שיברכוה שיהי' ביכולתו להתפלל. ויאמר אליו הרב היו"ד הקדוש בזה"ל מה תבקשו הלא כל הגדולה והכבוד עומדים ומלפנים עליכם עכ"ל. והוצא מעשה זו גם בס' בארת המים:

ב' אלי ש"צ הגאבד"ק בעראלוק ש"י בא' מומחצו וז"ל בוישיגראד בשמחת תורה היו חסידיו פרשיםחא של הרה"ק הרבי ר' בוגם ז"ל שמחים ומרקדים. ובתוך הרקידות אמר הה"ל ר' משה ווישיגראדער בתוך רקידה זו נפל בדעתי לילך לפרשיםחא. ואמרו כולם כן. ותו"מ במוילי יו"ט הלכו ובאו לבית הר"צ. וסיפר להם כי בבואו מדאנליג (אשר היה שם בכל שנה במסחר העלים) לפרשיםחא ויסר תיכף מדרכו לבית רבו היהודי הק' ז"ל. וישמע כי רבו נוסע לרבו הרבי מלובלין נבג"מ. ואמר גם אנכי אסע. והשיבו היהודי כי הוא נוסע תיכף ואין לו זמן להתמהמה. ונסע גם הוא תיכף עמו. ובאו ללובלין. הרבי מלובלין נתן לכאז"א שלום. ולו לא נתן. ודאג כי יתלוצצו ממנו בחושבם שהרבי ראה עליו דבר מגונה וכיעור ח"ו בהיותו בפרייסן הפרוזה ודאנליג ערות הארץ. ושכר לו אכסניא לעלמנו. ולעת ערב בא לאכסניא של היהודי. ואמר היהודי. אתם מתרחקים ממנו. השיבו אדרבה לר לי

ר' משה אהרן ז"ל אבד"ק קוטנא תלמיד
היהודי הק' ז"ל. ובאותו עת נסע הגאון
רשכבה"ג ר' עקיבא איגר ז"ל אבד"ק
פוזנא לעיר ווארשא ועבר דרך עיר קוטנא
ולן שם באכסניא. וכששמע הרב הג'
מקוטנא הנ"ל כי בא חכם גאון ישראל
לעירו. הלך תו"מ לאכסניא של הגרע"א
לקבל פניו. וגם תלמידו הבחור הנ"ל הוא
הרב מבראק הלך עם רבו. ושמע איך
שהגרע"א התרעם למה בא הגרמ"א אליו.
כי הוא חפץ לילך מקודם אליו כדין לבדר
את המרא דאתרא. וביושבם התחיל הגרע"א
להגיד לפני הרב מקוטנא חידוש פלפול.
ובהתימו. אמר הגרמ"א שרלוגו שיתנו לו
הגמרא אשר על גמרא זו אמר הגרע"א
חידושו. ותו"מ הביאו לו הגמרא. ופתח
גמ' באותו הדף. ואמר בקול כל הדף
גמרא בסוגיא זו עם פירוש. והגרע"א שתק
ושמע איך הגרמ"א מפרש הדף גמרא.
ובאשר סיים הגרמ"א הלימוד מדרך גמ'.
אמר אל הגרע"א עתה יציד נא אדוני מור
את החידוש. והודה לו רע"א שעתה לפי
פירושו נדחה הפלפול שלו. ושאל את
הגרמ"א מי היה רבו. והשיבו שרבו היה
היהודי הק' ז"ל. אז אמר הגרע"א ז"ל
אם כן שאתם למדתם אלל היהודי ז"ל אין
חידוש לי על כוחכם בלימוד. כי מי יוכל
להשיג המוח של היהודי מפרשיסחא ז"ל.
כן סיפר הרה"ג מבראק ז"ל שהיה באותו
מעמד :

בתב בס' דברים ערבים (דף נ"א ע"א)

וה"ל : הרה"ק מוהר"ר יעקב יצחק
מפרשיסחא וקראו אותו בשם היהודי. דער
יוד' יען כי ה' תלמידו של הרה"ק מוהר"ר
יעקב יצחק מלובלין ואסור לקרות שם
התלמיד כשם רבו. וגם כי אמרו עליו כי
הוא ה' גילון מן מרדכי היהודי [ובכבר נדפס
זאת בס' הדורות החדש] והה"ק היהודי
ה' ג"כ מהלמידי הה"ק מהרמ"ל מסאסוב
וה' חבירו ועמיתו של הה"ק מוהר"ר ארי'
ליב משפאלע אשר קראוהו בשם שפאלער
זיידע [ולכך קראוהו שפאלער זיידע. יען
כי

בהעלותך) להגיד שבחו של אהרן שלא
שינה כי לא נעשה השתמות אללו. רק
לעשות מה שצוהו. בקשתי ממר אבי
החסיד ז"ל להביני ענין הלו שנעשה כבד
עדי שהגיבורים לא היו יכולים לנשאו. וגם
מה שמספרים ממנו כי בעת שלא ה'
יכול להלך לוח על האנשים שמלידו שלא
ימלאו שם. ואם ה' נואף ח"ו ה' כואב
לו לידו השמאלית עדי שיפנו מקומם.
ואמר לי האדם עולם קטן. והוא ככל
הכל תרצה לידע מה שלא תדע אפי'
אותך בעלמך עיין באר הגולה למהר"ל
מפראג בהקדמה :

ז) בעת החלו ליסע אל הרבי ר' בונם
נבג"מ. לא רצה לקבל עליו
ענין זה להמשיך עדה. עד שהיו עיניו
כהות והוכרח לשבת בית. עכ"ז לא היה
מקרב את האנשים הבאים אליו. וכ"פ
ישבו אנשים כמה ימים שלא יכלו לבוא
אליו. ובפעם הראשון אשר בא מופלג בעל
מדרגה. אומרים שזה ה' הרה"ק רמ"י
מטאמשוב ואח"ז באיזבילא ז"ל ולא נכנס.
יהיה שם המופלג ר' יצחק מלאוויטש מתלמידי
היהודי הק' רבו ז"ל. והוא ה' כופס על
ענין התרחקות הלו. וא' ר' יצחק אל
החסיד שאל הנ"ל שילך על קבר היהודי
ז"ל ולהתנצל לפניו על ההתרחקות הלו.
וימסר לו היחודים להמשיך הגר"ן להגוף
שיוכל לפעול. וכן עשה. ובאותו הלילה
ייר היהודי וכעס על הר"ר בונם. הזאת
למדת ממני. ומהרה שלח אחרי הרמ"י
וקרבו מאוד והבין כי בשבילו הסער הזה.
ושאלו מי נתן לך עצה זאת. והגיד לו.
ושלח אחריו ונתן לו כלומת י"ש. ומאז
אם לא ה' שותה ה' בעצבות. וכששתה
ער ג' כוסות ה' בשמחה גדולה ברוה"ק
כדרכו. הפלא ופלא. ואח"כ ה' נופל
שיכור כן ה' לו פוגם כל ימיו עכ"ל
הרה"ג מסעראלנק ש' :

ח) שמועתי מהרב הגה"ל מוה"א אברהם
יהודה ליב ז"ל אבד"ק
בראק שלמד בילדותו אלל הרב הגאון הנד"ק

ברכת הנהנין אכלתי ושתיתי כמו הרגלי כאשר ידעת אהו אחי כי איש חלוש אנכי ומוכרח לי לאכול ולשתות ולהצריא את גופי לקיים מאמרי המהימין ושמתם את נפשותיכם! אחר ש"ק ר"ייתי לשלם להבעל אכסניא ולא רצה ליקח מאתי תשלומין. ואמרו כי דרכי עבודתי ותפילתי ישרה בעיניו ומכיר אותי לבעל מדרגה ולא יראה ליקח מאתי שכר שבת. וד' יודע ועד כי לא על זה התפללתי להתנאות ח"ו או לקבל פרס להפחית תשלומי אוכל. רק התפללתי כיני לבין עמי כפי אשר הרגלתי וכמו אשר למדנו אלל רבותינו הקדושים. עכ"ז מה יכולתי עשות? שאלתי את בעה"ב. עכ"ז צמה אוכל להשיב גמולך הטוב? אמר לי. אורח טוב מה הוא אומר? מברך את בעה"ב. וברכתו אורח ואת ביתו ואת כל יו"ח. והלכתי על העגלה שלי ליסע משם. בפתאום נשמע קול מדבר ואומר. אי דער רבי האט זיך פארגעסן זי גיזעגענען מיט אונזער טאכטער. ואז חרה אפי למאור. כי ידעת כי אני איש חלוש למאוד ומרוב צער כי לעדתי על המרכבה שלי. ועתה אהי מוכרח ללעוד פעם שנית וליך תוך הבית ליקח רשות מבתי של בעל הבית ולברך אותה ביוחד? ואמרתי להם ברב רוגז. ניה איז דען איינער טאכטער שוואך ארויס זי קומען זי דער בויז זיך זי גיזעגענען? זאל זיא הערריס קימען זי מיר ותומ"י באתה לפני ליטול רשות וכי אברך אותה. אבל זאת לא ידעתי כי בתם היתה נחלת וזה י"א שנים אשר שכבה על ערש דיו ר"ל ולא היתה יכולה לזוז בין ימינה לשמאלה ועתה בפתע פתאום נתרפאה. ותומ"י נעשה רעש גדול והחזיקו אותי לאיש מופת ורבי! ועוקפים אותי יום ולילה אנשים נשים וטף. ואני הנני איש חלוש למאוד כאשר ידעת בטוב! והאנשים העטופים עלי לא ינוחו לי גם מלבלוע רוקי ולא אוכל להשתמט עמי מאתם כי רך לבב אנכי ומוכרח אני לסגור אי"ע בחדר מיוחד למען אניח ואשקיט מעט מטרדות הלז. ניה וואס

כי ר"י דר במקום שאין אנשים [מקום פוחזים ורקים] והשתדל להיות איש לגייר אנשים ולהכניסם תחת כנפי השכינה כמו זקניו. אברהם אבינו ע"ה ולכן קראוהו "אבינו" ובימי חורפו ה' שוי"ב ואח"כ ה' שמש דמתא בעיר זלאתעפאליא ואח"כ ה' מקום דירתו בעיר שפאלע ושם נתפרסם לאיש מופת ודרבו ה' לברך בלשון קללה כמובא בש"ס כתובות כי רי"ג ב"ר אהרן בן ר' שמעון ביהא רעוא דתזרע ולא תחלד וכו' והה"ק משפאלע כי שמע את שמע אחי ידידו ועמיתו [היה הה"ק היהודי] כי נתפרסם לאיש מופת וקראוהו בשם רבי! ופחד עבדו כי אולי הוא ישמש בשמות הקדושים. אמר לעמו! אלכה ואראנו! לידע את מעשהו אשר הוא עושה כי מרא שמו. ובית הה"ק היהודי ה' תמיד מוקף אנשים ונשים וטף והיו עומדים שמה ב' או ג' ימים עדי יסול לבוא לפניו והה"ק היהודי ה' סגור ומסוגר בתוך חלקער שלו וישב שמה אלל שלחן קטן. כאשר בא שמה השפאלער זיידע ודפק על הדלת. והגבאי רצה לזרוק אותו משמה כי איככה ירהיב בנפשו עוז לבוא בית הקודש פנימה מבלי קחת רשיון. לעק הה"ק משפאלי ילחק ברידער! עפפנן אויף דיא טהיער וואן אז נישט וועל איך דיא טהיער איינברעכען [כי השפאלער זיידע דימה בנפשו באס היהודי יושב סגור ומסוגר בל"ס לא דבר ריק הוא] כשמוע הה"ק היהודי אל קול הארי' החי. אמר למשמש! איש מהר ופתח את הדלת כי ח"ו תומ"י יעשה מאתך גל של ענמות. כאשר בא אליו וראה אותו יושב אלל השלחן ובתוכו ה' ארגז קטן [שיפלאד] ודימה בנפשו [הה"ק משפאלע] כי יש לו שם קמיעות וכדומה. פתחו וראה כי אין בו מאומה מכל אשר דימה בנפשו כי הוא יעסוק בקמיעות. שאל אותו! איך למה אתה יושב לבדך וכל העם נלצ עליך? אמר לו! אספר לך איזו גופא דעובדא הכי הוי! פ"א בנסייעתי על הדרך והייתי על ש"ק במלון אחד וברכתי שמה

נשמע קול המון וקול היהודי הגה הוא בא ורצתי לקראתו. וספרתי לו כל הנזירות. ושמה למאוד וברכני עם הללכה. ומאז והלאה הגני ב"ה עתיד נכסין וכג' אשר אני עושה ד' מלית בירי ועתה בא אביכם אלני בחלום ואמר לי כי אתם יושבים פה במצובה ואגבי מחריש? ע"כ באתי לחלום אתכם על ש"ק. וכל מחסורכם עלי בעוה"י והכל בטוב יהי כירא:

הרה"ג ש"ב אבד"ק סטראק ש"י כי אלי בא' ממכתבו כי ש"צ הגה"ק אדמו"ר מהרמ"מ מקאק ז"ל בהיותו צימי ילדותו בעיר מולדתו גוריי הסתיר איש במעטיו הטובים ובלימודו. ובזובלין ז"ח אז רבינו הקדוש הרבי מלובלין ז"ע ינסע מלמד א' מעיר גוריי ללובלין א' לו הרבי בעירך נמנא ביזק קדוש. תראה לחקור אחריו ולהביאיו ליד. המלמד לא מנא מי שיגדל בעיניו. כי את העיר ר' מנחם מענדיל לא החשיב כ"כ גם לא ראהו לומד כלל. והתשיש עלמו המלמד לישן בצהמ"ד אולי ימנא שם א' מצבי העיר שיוכל לשים עיניו עליו לטוב. ויהי אחר חנות לילה ראה כי הצחור מ' מענדיל בא יחיד לביהמ"ד ולומד בגמ' בהתלככות על רגל א' עד שה' נראה כי עליו כיון הרבי מלובלין. אך ה' חושב אולי מקרה היא עד שראה כמה לילות אז החל המלמד לעשות שינוי ופיהוק. אז הרגיש אותו צחור כי נמנא איש בביהמ"ד והלך למקום שאחורי התנור והכה בידיו על אחוריו וא' דבר הלל בכוין. בכדי להסתיר מעשיו שלא יחשבהו עוד לטוב. עד שא' לו המלמד הקד עושה זאת בכדי לרמות אותי אבל לחנם מעשיך בליטות ולא תרמה אותי כי הרבי מלובלין לזה עליו להביאך אליו ומיד נסע לובלינה. ובצואו קנה לו סכין א'. ובצואו לפני הרבי א' לו זאת אלי לפה לקנות סכין? השיב לו. לא באתי לפה לראות רוח הקדוש. ולא בזה תקחו אותי. אביו ר' ליבוש בא אחריו ולעק עליו למה מניח מנהג אבותיו להסחופף בלל החסידים. השיב

וואס קען איך מיר אז העלפען? זיעסער צרידער? [כי קראו זא"ז בשם אחים] זיע ועכ"י:

עוד כתב שם בס' דברים ערבים וז"ל בני הה"ק היהודי היו פ"א בלבוז. ולא ה' להם מכתבים [פעססער] ויראו לנפשם ליסע משם. בליה בא איש א' ודפק על הגש"ק אכסניא שלהם. ואמר להמשמש שלהם כי הוא הוא הגביר פלוני ופלוני ובא לעזרת בני היהודי זלילה. בא אללם. והמנים ולקח אותם על אחריות שלו אללו על ש"ק וכי יתן להם מעות כיד המלך והוא ילא ויבא לפניהם באין מתריד ומפגיע. וסיפר להם. כי הוא ה' מלמד באיזה מקום סמוך לעיר ללובלין ונסע ללובלין להה"ק דשם. ואז ה' שמה הרב ר' כיסעלע והתחיל לדבר עתק והלשין דברים רבים על אביכם היהודי ז"ל אלל הה"ק מהר"י מלובלין ואני [המלמד מספר אשר ה' עתה גביר] טמנתי א"ע בחדר הלז תחת הקליידער שאנק לשמוע את דיבוריהם כי המה הה"ק מלובלין וה"ר כיסעלע היו מסוגרים בחדר מיוחד. ובאשר שמעתי את דברי הרב ר' כיסעלע רגז בטני בקרבי ולא יכולתי להתאפק וקפנתי מתחת הקליידער שאנק ותפסתי התפילין של הה"ק מלובלין. כי הה"ק מלובלין הניח אז תפילין דר"ת. ותפילין דרש"י היו מונחים על השלחן. ואמרתי! הנני נשבע בנקיטת חפץ בתפילין הלז כי כל דברי ר' כיסעלע המה שקר שקרים. אעפ"י כי מעולם לא ראיתי ולא הכרתי את אביכם היהודי. עכ"ז לבי אמר לי כי שקר הוא דובר. והרב ר' כיסעלע ברח משמה תומ"י. והה"ק מלובלין אמר לי אח"כ ישר כח כי עשיתי דבר טוב בנקיטת חפץ הנ"ל. ואמר לי הה"ק מלובלין כי זה ארבעים שנה את אשר הצעל דבר שמר את נפש ר' כיסעלע אפילו מידי הרהור עבירה כדי שאני אקבל מאתו עתה את המלשיות אשר דיבר הה"ק היהודי. ואביכם הה"ק היהודי גפה כל זאת ברוח קדשו. ובאיזה רגעים

שלי היהודי מפרשים אחא ואחם ראויים להיות
מזעירי תלמידיו :

הרבי מלובלין שאל פ"א את היהודי .
האם יש לך זעירים לימים שהם
טובים . השיבו מעגדיל מטאמשוב הוא
רולה ביראת שמים . הררמ"מ אמר לזקנתו
אז לא רליתי עדיין ומאז והלאה אני רולה
ורולה עכ"ל . (ע"כ כתב לי שגב הגאבדיק
פלונסק ש"י) :

(ס' התח"צ) **התגלות** רבינו היהודי
הקי מפרשים אחא

והתקרבותיו להרבי מלובלין . הרב הקדוש
היהודי מפרשים אחא זולקל"ה בימי חורפו
היה מקום משכנו צעיר אפעתא . כי ה'י
שם חתן צעה"צ אחד אשר ה'י מחזיק בית
מזיגה . והבית מזיגה היתה נקראת על שם
חמותו גאלדאלי . כי היא היתה הנשואת
ונותנת בתוך הבית מזיגה . והיתה מחזקת
אותו איזה שנים אשר ישב שם ועסק בתורה
ובעבודה . וה'י מפורסם בכל העיר לגדול
בתורה מאד בגולה . אבל לא היו מחזיקים
אותו לחסיד כלל . ובימים ההם היו באפעתא
הרבה חסידים ואנשי מעשה מפורסמים
בתורתם ובחסידותם והיו מסתופפים בלל
קדושת רבינו הרבי מלובלין ובלל קדושת
רבינו המגיד מקאזניץ זכותם יגן עלינו .
ובאפעתא גופא ה'י משכנו של מרן הגאון
הקדוש הרבי ר' אברהם יהושע העשיל
זללה"ה בעהמ"מ ספר הקדוש אוהב ישראל
אשר אוה אח"כ למושב לו צעיר יאססי
ולבסוף תקע אהלו צעיר מעצבו ושם מג"כ .
ועתה כי הרבינו היהודי ה'י יקר מאוד בעיניהם
יעתה כי ה'י גאון חריף ועוקר הרים גדול
בדורו . לזאת הפעילו בו טלם שיגה את
עלמו בדרכי החסידות ושיסע להרבינים
הגדולים והקדושים הנ"ל והוא לא שמע
לקולם . גם החזיקו אותו שהוא איננו טובל
במקוה יען כי המקוה באפעתא היתה עמוקה
מאד . וה'י לה תשעים מעלות מרלפת
הבית עד המקוה ולא היו יכולים לחממה
בשום פעם ע"כ היתה קרה מאוד עד
שתמיד היה קפאון וקרח על פניה . ובעת
אשר

כתב הנקודם זה אלי ונאווה . ואח"כ אלתי
אבי ויארוממנו . לא פעמים הרבה ה'י
שם . ולא מלא חן דרכו של הרבי מלובלין
ז"ע צעיריו . ובפעם אחרונה כתב על פתא
בגשותיו . אז אמר הרבי : דרךך היא מרה
שחורה . עוזב דרךך . כי לא מלא דרךך
צעירי חן . ומיד ילא סר וזעף . ויאמר
בלבו צעירכם לא מלא חן אך צעירי מלא
דק זאת דרכי . והלך משם להבהמ"ד הנה
זהנה ומלא אברך א' חשוב הולך הנה
זהנה . אמר לו מנה אתה חושב . השיבו
מה לך ולי ומה איכפת לך . א' לו הרמ"מ
אתה רולה ליסע לפרשים אחא ליהודי . אף
אני ככה . אז ראה האברך כי הוא חושב
מתשבות זולתו . א' לו אני קרוב להרבי
וכשאקבל רשות ליסע ישאלני מהות נסיעתי
והרבי ברוה"ק שלו יודע הכל . א"כ מה
לעשות . א' הרמ"מ לא נכנס עוד לביתו .
ונסעו משם לפרשים אחא (ד' שבועות קודם
פעירתו א' לתלמידו הה"ל ר' הירש מטאמשוב
אז הייתי צעיר לימים ולא הכרתי הרבי
מלובלין וגדולו) . ובדרך חלה הרמ"מ עד
שצבאו לפרשים אחא רן האברך ליהודי
מפרשים אחא להזכיר את חבירו הרמ"מ
להתפלל עליו . אמר לו היהודי . בודאי נסע
מהרבי בלי נטילת רשות תלך ותגיד לו
שיקבל עליו כשישוב לאיתנו יסע לובליגה
לקבל רשות הנסיייה . ובשמוע זאת השיב
הר"ר מנחם מעגדיל . על אמת מעולם
לא נתחרטתי . אז השיב היהודי . אחרי
שהוא תקיף בדעתו כ"כ אזי יתפא בלא
זה ונתפא :

הה"ק הגאון מ' יהודא ליבוש אבדיק

ואקליקוב צע"ס ליקוטי מהר"ל
ה'י ממתנגדי היהודי הקדוש לרגלי איחור
זמן תפלה בפרסום פ"א בא הטה"ק
מהרמ"מ לבית הרב ליקוטי מהר"ל וא' לו
הרבי מלובלין ה'י לו גוונים הרבה כמו
תחש . וכאורא מתלמידיו לקח לו גוון א'
זה תורה וזה מלות וזה מדות . אבל עיקר
הרבי שיה' לו היראת שמים זה לקח הרבי

נפלו מגדול העבודה בתפלתו ושם ה' מקום מולנע מאד עד ששום איש לא ידע ממנו. רק לאשתו הנדיקת לה לבדה מסר זה בסוד שידעה שבאם לא יבוא לביתו לזה הזמן הקבוע. אז תחפש אותו במקום ההוא בעליה כי ברוב פעמים התעלף בסוף תפלתו ולא ה' שם מי שישיב את נפשו. לזאת אמר לה שבאם לא יבוא לביתו לזה הזמן אז תחפשה אותו שמה. וכן קרה הרבה פעמים שבאת לשם ומלאכתו מונח על הארץ בפשוט ידים ורגלים בהתעלפות וחלישות עד שבניגעה רבה הסיבה את נפשו. וכן נהג מנהגו זמן רב. פעם אחת הלך הרב הגאון בזלינא קדישא בעל אוהב ישראל אביד דשם דרך בית חותנו לאיזה מקום והריח שם איזה ריח טוב עד שלא היה יכול לזוז משם הלאה מגדול הריח טוב אשר הרגיש בבית וחשב אזלי בל לשם איזה אורח הגון וקדוש לבית האכסניא. ורץ המשמש שלו וחיפש ופשפש ולא מצא שום אדם אשר עליו יהי כוונת הרב. והלך לו הרב הקדוש לדרבו ולא ידע מה הוא. וביום השני קרה שהלך הרב הקדוש הגיל עוד הפעם דרך בית חותנו של היהודי הקדוש. והרגיש עוד הפעם הריח הטוב כגיל ופשפש המשמש עוד בפעם הזאת כגיל ולא מצא. וזאת לא עלה על דעת שום אדם שכוונתו תהי' על האברך המתנגד הזה חתן המונח בהעצב כי לא החזיקו אותו לאיש כזה אשר ירגיש כזה הרב הקדוש בעל אוהב ישראל ריח טוב כזה. והלך הרב גם ביום השני לביתו ולא ידע ממי הוא הריח הטוב. עד שביום השלישי הלך הרב הקדוש הגיל בעצמו במכוון לחפש ולהודיע הדבר על כן כי אמר איך יתכן שיאנה איש מכל וכל. בכאן מוכרח להיות איש כזה אשר הסתיר את דרכו והוא איש קדוש וטורא. עד שהרגיש מזה הרב היהודי הקדוש בעליתו וידע בטוב אשר הרה"ק אוהב ישראל לא יטח ולא ישקוט עד שיודע ויכול להיות נלמח מזה שיתגלה דרכו בקדוש בכל העיר. לזאת הקדים הרב היהודי הקדוש וירד אליו ויאמר לו בחשאי רבינו

אשר ראו החסידים לירד ולטבול בה לא הלכו בשום פעם ביחידות כי לא היה באפשרי בשום אופן מפני הפחד והקריירות רק היו מתאספים שיירא של עשרה כגיל או יותר והלכו ביחד ועשו שם מקודם מדורה של אש כדי שיוכלו להתחמם אח"כ בעליהם מהמקוה פדי שייסבו את נפשם מגדול הקריירות. ובאשר שהיהודי הקדוש לא הלך עמהם בשום פעם לזאת חשבו כי איננו טובל בהמקוה. כי ביחידות לא היה באפשרות לילך ולטבול בה כגיל. אבל באמת רבינו היהודי הלך בכל יום ויום וטבל בהמקוה ביחידות. ומנהגו היה שהי' קם בכל חלות לילה והלך ביחידות וטבל בהמקוה ולא עשה שם שום מדורה של אש רק מפני הקריירות חזר תיבך לביתו ותיקן שם חלות ולמד אח"כ איזה שעות נכסתר בביתו בפ"ע ושם איש לא ידע ממנו. ואח"כ קודם אור הבוקר חזר למטתו למען התחמם קלת מהקריירות המקוה ואח"כ קם ממטתו בבוקר בזמן אשר כבר כל הבהמ"ד היה מלא מפה אל פה. ובא להבהמ"ד ועדיין היה ניכר על שערו ופיניו כי בסמוך הקץ וניעור משנתו ולא הלך עמהם להמקוה כגיל לזאת ידעו בטח כי איננו טובל בשום פעם בהמקוה גם לא ראו אותו בשום פעם שהי' עוסק בשום נסתר ובחכמת הקבלה כי הי' עוסק בקבלה בזילה בביתו כגיל. גם לא ראו אותו מתפלל תפלה בזמנה בליצור רק לעתים רחוקות. אבל רוב פעמים הי' דרכו בקדוש להתפלל בביתו ביחידות. יען כי הי' הראשון מהגדירים אשר התחילו להתפלל אחר זמן תפלה כידוע. לזאת הי' מתפלל תמיד בביתו והי' לחותמו בית עליה גדולה אשר שם הי' מונח הרבה שחת לבהמות וסוסי הבע"ג אשר היו מתאכסנים שמה בבית המלון. ותמיד היו קונים שחת והניחו על העליה. ולא הריקו בשום פעם את העליה. ע"כ היתה העליה מלאה תמיד בשחת ותבן והוא פנה לו זיית אחת בין השחת והתבן. ושם הי' מתפלל בהתלהבות עזומה ועבודה רבה עד שאמר שכל שיניו

בידי. לזאת אין נכון לפני כי אם לנסוע לאיזה לדיק הדור אשר ידריכני על מי מנוחות. ויחיר לי את הדרך אשר אני לעיני נבון. בו ואדע כדת מה לעשות. ענה חבירו ואמר לו שמע ידיי אהובי אשר איענך ויהי אלהים עמך. הגם אשר אני מסתופף בלל קדושת הרה"ק סבא קדישא ר"מ מנעשיו. אולם לדבר הזה יהיה הרה"ק הרבי מלובלין יותר מסוגל לפתור ספיקך ולהדריכך בנתיב יושר. ולמען תדע איזה הדרך ישכון אור. והרב היהודי הקדוש שמע את דבריו וחזר תיכף לביתו לאפטא. ובבוקר השכים והלך לביהמ"ד ושאל לחסידי הרבי מלובלין אם יש איזה הודמנות ללובלין אם נוסעים איזה חסידים להרבי כי גם אני ארצה לנסוע על ש"ק הצעיל להסתופף בלל קדושת הרבי מלובלין. וכשמעם שמחו שמחה רבה כי כבר הפלירו בו הרבה פעמים זה זמן כבר שיסע עמהם ולא הועילו אללו מאומה והיום יסע ברלונו בעלמו עמהם. וחשבו בדעתם כי איש גאון גדול כזה כאשר ידרוך דרכי החסידות יהי אחד מגדולי הצדיקים שבדור. לזאת הגם שלא ידעו מקדושתו אעפ"כ שמחו מאוד ממה שיסע עמהם כנ"ל:

ובשבת העבר אמר הרבי מלובלין לחסידיו אנשי שלומיו היושבים איתו על השלמן הגה שאלתי מאת השי"ת. יפקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה שהשי"ת יראה לי בחיי מי שימלא את מקומי וינהל את לאן קדשים עדה הקדושה עדת בני ישראל אחרי. וענו לי מן השמים כי איש אחד אשר יהי אצלי ויהי שמו כשמי ממש. הוא ידרוך את עם ה' ויורה להם את הדרך התורה הקדושה ועבודת השי"ת. והחסידים מאפטא למען האורה החדש אשר הי' חביב מאוד בעיניהם השתדלו ושכרו עגלה עזבורו גם נסעו עמו בלוותא חדא איזה אנשים מהחסידים למען יראו איך יקבל רבם הקדוש את פני האורה החדש הזה. וכדרכו על מפתן בית הרבי הקדוש. ענה הרבי ואמר איתא בגמרא (יומא)

רבינו גמאר אבקש מכם הרפו ממני ולא תגלו אותי לשום אדם. אז הלך הרה"ק אהב ישראל לביתו. ולא גלה מזה לשום איש. וגם לא עשה עמו הרב היהודי הקדוש שורה התקרבות ושום שינוי רק כמקדם בהלכע לגבת. ולא נמדע מאז לשום אדם דרכיו בקדוש:

אולם חבר אחד היה לו צעיר לאוסטראווי הסמוכה לעיר אפטא כשני פרסאות וחצי שה' גדול בתורה ובחסידות כנגלה ובנסתר. והיה מחסידי הרב הגאון סבא קדישא ר' מרדכי זללה"ה מנישכיו. ולחבירו הנ"ל היה מגלה כל לבו ופעם אחת מדי שבוע בשבוע הלכו זה אלל זה. פעם הלך היהודי הקדוש לחבירו לאוסטראווי. ופעם בא חבירו הנ"ל אליו לאפטא. ובעת רואם זא"ז דיברו תמיד ביניהם כל החדושי תורה אשר חדשו בינם לבין עצמם כנגלה ובנסתר בשבוע ההוא. וכן היו מתנהגים זמן רב עד שפעם אחת בא הרב היהודי הקדוש לחבירו לאוסטראווי שלא בזמן קביעתם. וחבירו ברואו אותו שלא בזמן הקבוע להם. נתבהל מזה ושאל אותו בחרדה מה זה ועל מה זה שמהרת לבוא קודם זמן הקבוע לנו בודאי לא על חנם הוא כי לא הי' דרכו לבטל שום זמן חוץ מזמן הקבוע הנ"ל. ענה הרב היהודי הקדוש ואמר הגה צימים האלו בעסקי בעיון עמוק ע"ד הנסתר השגתי השגה כזאת כי בשמים אינם נטלים בשום פעם את הדיק מעוה"ז כי למה לא יניחו אותו עוד בעוה"ז כדי שיוסיף ויגביר חיל בתורה ועבודה. רק שמראים לו מדרגה גדולה אשר נראה לו להצדיק שלא יוכל להשיג זו המדרגה בשום אופן בעוה"ז בחיים חיימו בזה העולם השפל והיומו נקבע בגופו הקרוך מחומר והגשמי. ומגדל התשוקה והחשק להשגת המדרגה והדרך ההוא. הוא בעלמו מבקש מאת השי"ת שיעלם למעלה כדי שישגי שם את המדרגה ההיא. ע"כ כמדומה לי ידידי ועמיתי כי באתי גם אני למדרגה כזאת. אולם מפחד אני אלוי אני מאנה אותי בעלמי וטעות הוא

צעת נסיעתו לרבי ר' ברוך. פעם אחת בא החסיד הג' לרבינו היהודי לקבל ממנו פרידת שלום בנסעו כעת להרבי ר' ברוך ענה הרב היהודי הקדוש ואמר לו בעת אשר תבוא להרבי ר' ברוך תפרוס בשלומי עזרי ותאמר לו סימן זה בשמי דהיינו שהיה תורה נפלאה וזה תוארה. הנה איתא בגמרא ע"י (דף י"א ע"א) אנטונינוס ורבי לא פסקה מעל שלחם לא לנן ולא חזרת וכו' והק' שם בתוס' מ"י רבותא אלליהם ומתרונו שהיו מרבים בסעודת שלחם שהיו לריבין לחתך ולהפך המאכל וכו' וזה הי' מחתך המאכל וחד הי' מהפך המאכל ע"י ש. ולכאוי עד"ק מה רבותא הוא אלליהם כמוזן. אך הענין הוא דהנה נודע אשר אכילת הלדיקים איננה אכילה פשוטה כשאר בני"א כי חפצם ומגמתם לא להנאת הגופי יסובב רק בלתי לה' לבדו. חולם גם באכילתם יעבדו עבודת השי"ת כמו בתפלתם ותורתם ומכוונים כוונות גדולות וקדושות אשר בשמים יסודם באכילתם. חולם בזה לאו כל אפי"א שוין ויש לדיקים שאובלים בכוונות גדולות עד שמאכילתם נבראו מלאכים כמו שידוע שמכל מזנה שאדם עושה נברא מלאך. אמנם יש לדיקים גדולים מהם עד שמהכוונות הקדושים שמכוונים באכילתם נבראו נשמות קדושות כאלו אשר מהנשמות האלו נבראו מלאכים ואלו הנשמות נקראו בספרי המקובלים בלשון "אם כל" כי הם אם אפי" מהמלאכים וזה טעם הגמרא הקדושה חד מחתך המאכל. היינו רבי שהוא היה גדול כ"כ שהי' אוכל אכילתו בכוונת גדולות וקדושות כ"כ עד שהי' מחתך תיבת מאכל לשני תיבות היינו "אם כל" ונבראו ממאכלו הקדוש הנשמות הקדושות הנקראות "אם כל". וחד מהפך המאכל. היינו אנטונינוס הי' ג"כ אוכל אכילתו בכוונות גדולות. אך לא כ"כ כרבי שהי' מחתך תיבות מאכל רק מהכוונות אכילה שלו הי' נבראו מלאכים והי' מהפך תיבת מאכל לתיבת מלאך ודפח"ח ושימד"ג וכאשר בא החסיד הג' וסיפר לו הפריסת שלום והסימן מהתורה הלז מהרב היהודי הקדוש

(יומא דף כ' ע"ב) וכבר נזכר לוח אלה השם ונשמע קולו וכו' וכבר לשון כביר ורב כלומר הרבה לריבין לזעוק ולהתחנן אל השי"ת עד שישמע קולו וכאמרו הדברים האלה הרגיש הרב היהודי הקדוש שכוונתו אליו היינו שהרבי הרגיש רעיונו ומדרגתו אשר דיבר עם חבירו הג'ל מאוסטרלווי. ונתפעל מאוד מדברים האלו. אח"י קם הרבי הקדוש מכסאו ובפנים שוחקות ובלב שמח רץ לנגד הרה"ק היהודי ונתן לו שלום עליכם וחזקו בשתי ידיו ובשתי זרועותיו. וזה היקף ליתן לו כסא ולישב עליו אללו על השלחת ואמר לו ישר כחכם והילכס שבאתם אלי בעת הזאת. כי באם חלילה לא באתם כעת וברגע הזו מי יודע מה הי' לי כי מאד הי' לי עג"ג עד אין לשער גודל הגיועין אשר הי' לי לראות חככם. כי מן השמים גילו לי שהאיש אשר ימלא את מקומו וינהג את עדתנו הקדושה לעבודתו ית"ש יהי' שמו כשמי. והיום בצוקר בא אלי איש אחד אשר הי' מלוכס ומעטוף בטליתו ועל הגוון מבחון הי' נראה כאיש חסיד ולדיק והי' ג"כ שמו כשמי. והנה כאשר עלה בדעתי שהוא יהי' המנהיג ישראל ולדיק הדור. הנה אימה וחשיכה גדולה נפלה עלי. עד שלא הי' בי כח לעמוד על רגלי וגם לזוז עם שום אבר מחמת חולשה מהעג"ג והיגון אשר הי' לי מדבר הזה. ועתה נתמתנו נחמתנו והשבתם את נפשי למנוחות. וב"ה שעזרני עד כה ולא עזב את חסדו ואמתו מעמדי והראני את האיש אשר יהי' הרועה אבן ישראל אשר הוא ראוי לאותו אינטלל והכתר הולמתו. ונגזו ארון האלהים בעיר פרשיסחא שנת תקע"ד יום ג' דמוה"מ סוכות ז"ע ועכ"י:

(מס' הג'ל) **מעשה** וענין נפלא מאוד

מרבנו הקדוש ונורא הרבי ר' ברוך ממעוזיבו ורבינו היהודי הקדוש הג'ל:

איש חסיד אחד מחסידו הרבינו רבי ר' ברוך הי' מנהגו להיות פעמים

אלל הרבינו היהודי ולקבל ממנו פרידת שלום

כדברים האלה. נשמע להם קול מאיש אחד
שה' יושב מאחורי התנור. ובגדי קרועים כדרך
האורחים העוזבים ושבים מעיר לעיר וכשמוע
שהחסידים חוקרים ודורשים בעיני הבשר.
ענה האורח. חסידים חסידים. מה שאתם
נותנים לעוף הפה אתם חוקרים ודורשים
מי הוא השיחט והבשר האף הוכשרו. אבל
מה שאתם מוליאים מהפה. אין אתם נריכים לשון שאלה.
וכשמע הרה"ק הר"ר בוגם ז"ל בהחדר
שלו את האורח הג"ל חשב בדעתו שעל
דבר זה שלח אותו יהודי הק' ז"ל ללמוד
דבר מוסר זה מאיש הג"ל ותיקף חזר לביתו
והאורח הג"ל ה' אל'י זכור לטוב והבן :
פ"א סיפר היהודי הק' ז"ל איך שבא
חסיד אחד לפני צ"ד של מעלה וה'
לו מליצים הרבה לזכות כי הוא ה' נקי
מחטא. והיו רולים לזכות אותו במשפט ובתוך
כך בא מלאך גדול ומלמד עליו חוב אחר.
ושאלו לחסיד הג"ל מפני מה אתה עשית
כן ולא מלא מענה. אך אמר שעשה דבר
זה בהכרח מחמת אשתו שהיא הביאתו לדבר
זה. ויהי כשמע המלאך הג"ל את טעמות
החסיד. פתח פיו בשחוק ואמר מה זה
התירוק ששמע לקול אשתו. ויאל המלאך
מלפני צ"ד של מעלה על החסיד הג"ל
שיקבל עונשו על עונו. ועל מלאך המקטרג
יאל הפסק מחמת שפתח פיו בשחוק על
החסיד הג"ל שיבא בגלגול בזה העולם ולקחת
אשה שה' כנגדו וגרלה האף יתגהג הוא
עם אשתו וכן ה' ע"כ.

הקדוש. ושהרב היהודי אמר שהרצי ר' ברוך
חידש תורה הזו. אז עמד הרצי ר' ברוך
מבטאו בהתלהבות עצומה ואמר הלא מלאכים
גורפים ואופנים לא זכו עוד לשמוע התורה
הלוז מפי כי חדשתי זאת רק ברעיוני.
ומלבא לפומי לא גיליתי. והאברך הקדוש
הזה מפרשיםאח תיקף מודע אליו התורה
הזאת ושאתי חדשתי אותה ע"כ :

אמר המאסף אכתוב איזה דברים אשר
שמעתי. דבר זה ידוע בעת אשר
נועדו יחדיו כל גדולי האדריקים על החתונה
הגדולה אשר ה' באובטילא ובתוכס ה'
הרה"ק הר"ר אברהם יהושע העשיל ממעוזבו
ז"ל ואז המתקין סוד ביניהם לעיין אודות
התנהגות הר"ר בוגם מפרשיםאח ז"ל
והחבריא קדישא. כי הלשינו עליהם לפני
האדריקים שהתנהגות שלהם הוא שלא כשורה
ח"ו. ואז ה' גביית עדות. וע"ז העיד
הרה"ק וכו' הר"ר ירחמיאל ז"ל ששמע
בעלמו מאביו הרה"ק היהודי מפרשיםאח
ז"ל שפ"א ה' הרה"ק הר"ר בוגם ז"ל
בקדוש פנימה אלל אביו היהודי הק' ודיברו
יחד בענין עסקים שה' נראה לכל רואים
שבענין מילי דעלמא דיברו יחד. ואחר שהלך
הר"ר בוגם ז"ל לביתו אמר היהודי הקדוש
ז"ל לבנו הרה"ק הר"ר ירחמיאל ז"ל בזה"ל
אתה יודע מה דיבר הר"ר בוגם עמי בעת
הזאת דיברנו ממה שנמלא מתחת לתבוס
עד כסא הכבוד ובעדותו הליל את הרה"ק
וכו' הר"ר בוגם ז"ל והחבריא קדישא
ומלשיני הדור ע"כ :

פ"א אמר היהודי הק' ז"ל להרה"ק הר"ר
בוגם ז"ל שיסע לדרך ולא אמר לו על
מה. ולקח עמו איזה חסידים וגסע לדרכו
ויבואו לכפר אחד והיו רולים לאכול שמה
אלל בעל הכפר ואמר להם בעל הבית
שאין לו מאכלי חלב רק בשר. והר"ר בוגם
ה' בחדר בפ"ע. והחסידים היו הולכים
וחוזרים בבית בעל הכפר כדרכם. והיו
חוקרים ודורשים מי הוא השוחט ואם ה'
בהמה כשרה בלי סירכא. ואם המליחה
והדחה היו כהוגן. ויהי כדברם אל בעה"ב

(ע"ש) **שהרה"ק** הר"ר חנוך הענוך
מאלקסאנדער ז"ל

ה' חתן מעיר פרישסאח ובעת התקשרות
התנאים ביקש מחותנו מהרה"ק היהודי
ז"ל לנסות את החתן. כי מחותנו ה' אז
מסתופף בלל קדושת היהודי ז"ל. והרה"ק
מאלקסאנדער ז"ל ה' אז בן י"ג שנים.
וניסה אותו היהודי הקדוש ושאל אותו איזה
חומרא. ולא ידע תיקף להשיבו עד אשר
אזכה

הרבי מלובלין ז"ל לשאל השאלה מאת הרה"ק ה"ר ישעי' מפרזעדבורז ז"ל כי הוא ה" מוחזק אז ללמדן ולבעל הוראה ופסק כדת וכהלכה. ונתוודע השאלה זו לפני הגאב"ד דעס. ואמר שהדין הוא מהיפך להיפך. ושלח אחרי הפוסק את השאלה לפלפל עמו בהלכה. והרה"ק ה"ר ישעי' מפרזעדבורז ה" ירא לילך שלא יגלה אותו הגאב"ד דעס. ושלח הרבי את היהודי הקדוש עמו. ואמר לו שלא ירא כלום. ויהי כאשר באים לפני הגאב"ד דעס. וישאל אותם מי פסק את השאלה הזאת. והשיב לו היהודי הקדוש שהוא פסק. כי קבל על עצמו את הפסק השאלה. ואז פלפל עמו בחריפות ובקיאיות. עד שהראש ברזל נתייעף מהעמקות החדות אשר התחדש היהודי הקדוש. והלך הראש ברזל הגאב"ד לחדר אחר ולקח מטפחת וקשר את ראשו היטב. וחזר לפלפלו עם היהודי הקדוש. וכן עסקו בדיון זה לערך שני ימים עד אשר הראה היהודי הק' בגודל החריפות ובקיאיות שהוא כהלכה כמו שפסק הרה"ק ה"ר ישעי' ז"ל הנ"ל ומאז והלאה ביקש הגאב"ד דעס מהיהודי הקדוש שכל עת בואו להרבי מלובלין שיבא ג"כ לביתו תמיד לפלפל עמו בלימוד. ע"כ :

עוד שמעתי. שפ"א שלח הגאב"ד מלובלין הוא הראש ברזל שליח מיוחד לשמוע התורות מהרבי ז"ל. ושמע שאמר תורה בזה"ל ואקח את אביכם. איך וועל נעמין ענקער וועלער. מעבר. פין איבער פארין. הנהר. זיא דער לייכטין. ויהי כי שמע הראש-ברזל את התורה הזו ה" לשחוק בעיניו. ובעת בואו היהודי הקדוש לביתו לפלפל עמו בהלכה כדרכו בקדוש. סיפר לו הגאב"ד דעס את תורת הרבי מה ששמע ואיך לשחוק בעיניו. וגם אמר להיהודי הקדוש שתמי' גדולה בעיניו שהוא יסע לרבי סה. והשיבו היהודי הקדוש. שמעלתכם אינו מצין מה שאמר הרבי. ואז הבינו היהודי הק' פירוש הדבר. להנה

איזה טעה. לאחר שנתיישב דעתו בטוב והי' הולך וחזר ומעמיק במחשבתו עד שהשיב תירוץ. ולקח היהודי הקדוש את הלחי של הרה"ק מאלעקסאנדער ב"ר הק'. ואמר לו בעת שאני הייתי בן י"ג שנים אמרתי חומרא גדולה מזו ובעת שהגעתי לבן י"ח שנים הייתי גדול בתורה. אך ראיתי שמן הלימוד לבד לא יוכל אדם לבוא להתכלית השלימות. ואמרתי שאלל אברהם אבינו ע"ה כתיב שהי' חוקר מקורם צמחה ובלבנה בכוכבים ומזלות עד שיתוודע לו שבטלם אין בהם ממש. אך יש אלקים בשמים ובארץ מושל עליהם ומנהיג את העולם כולו ומזה בא לו לתכלית השלימות. והלכתי במחשבה זו כמו-ג' חדשים וחקרתי ודרשתי עד שיתוודע לי ג"כ שיש אלקים בשמים ובארץ. ונחמת פחד שהייתי אז בעת שאמרתי ק"ש הפסוק שמע ישראל וכו' לבד נפלו את שיני. והראה לו שאין שום שן בפיו הק' ז"ע. [א"ה. הכינו למ"ש בם' כש"ט דע"כ אנו אומרים אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב ואין אומרים אלקי אי"ו. לומר לך דלחך ויעקב לא סמכו על קבלתם מאברהם אלא חקרו האלקות בעלמס* ע"כ:]

ופ"א שמעתי. שהרה"ק הרי"מ מגור ז"ל אמר על היהודי הקדוש מה שנשאו את שיניו ולא הי' בפיו הק' אפי' שן אחת. זה לא הי' מחמת הסיגופים. רק שנפלו לו השיניים מן שני תיבות הללו מה שאמר. ברוך אתה. בפחד גדול. ע"כ :

עוד שמעתי. שהיהודי הקדוש אמר שילמוד אדם א"ע מדת הנדיבות מתחילה מן שינס עאב"ק ואח"כ מן לולקא טייטן להנות לחבירו כסדר בהדרגה עד שירגיל במדת הנדיבות. והבן :

עוד שמעתי. בעת שהי' הרה"ק הרבי מלובלין ז"ל התגודות תמיד מהרה"ג אב"ד דעס הוא הראש ברזל (אייזערנעקאפ) ופ"א איתרמי שאלה בבית הרבי. ובעת שהוא הי' אלל הרבי הרה"ק היהודי מפרזיסחא ז"ל והרה"ק ה"ר ישעי' מפרזעדבורז ז"ל תלמידיו. וזה הרה"ק

* רק בתחילה אנו אומרים אלקינו וא"א מנר אמונה. והבן

האלה שיחזרו אחי לזה העולם בהניגונים שלהם. ע"כ:

עוד שמעתי. בעת שה' לו להרהק הרבי מלובלין ז"ל את הנפילה הנוראה הידוע בליל שמחת תורה. אמר בז"ל ש"מ שהיהודי הק' אינו בזה העולם (כי כבר ה' נפטר לדיק היהודי הק' לבית מלונו ביום ג' דחומה"ס) כי אם ה' בעולם לא הנית אחי לנפול. ומן הנפילה הזו נפל הרבי הק' למשכב עד יום פטירתו. ז"ע:

עוד שמעתי. שהיהודי הקדוש, אמר מה שזכה הוא לכל הגדלות והמדרגות הכל ה' ע"י נפחי אחד. כי בעת שה' אוכל על שלחן חמיו באפטא ה' דר בשכנות עם נפחי אחד. ויהי כי בא עת השינה. והנפחי ה' עוד מכה בקורנשו כדרך הנפחים. ותשכ הוא בדעמו אם הנפחי הזה שעל חיי שעה הוא עובד כך באמונה ולא יתן שינה לנפיו. איך אני אוכל לילך לישן תרדמת הזמן לאבד חיי עוה"ב. והנפחי כאשר שמע שהיהודי הק' יושב ולומד. אמר בלבו לא עת האסף הביתה לישן כי האבך הזה עוד יושב ולומד. וכמו כן השכם בבוקר בודאי הפחמי הזה ה' משכים בבוקר קודם עלות השחר למלאכתו. גם היהודי הקדוש עוד לא יכול לישן כי אמר אם הנפחי הזה הוא משכים על ריווח ממונו. ואיך אישן אני. ע"כ:

עוד שמעתי. שפ"א בא אשה אחת לפני המגיד הק' מקאזינין ז"ל בהתנלות שאין לה אורח כנשים שתפלל עבורה. וזה עלי' שתלכו להאכסניא אשר שם היהודי הק' כי אז ה' היהודי הקדוש בקאזינין שבא להמגיד הק'. וה' עומד על אכסניא שלו. ואמר לה המגיד הק'. שהיהודי הק' יכול לעשות לה טובה. וכן עשתה. ויהי כי באה לפני היהודי הק' וספרה לו את אשר לה. והשיבה שאין יודע כלום בזה מה לעשות ומדמה אותה והלכה בחזרה להמגיד הק' ואמרה לו שהיהודי

דהנה הדין ידוע שאכל ישראל מחסה טובה הקב"ה מלפניו למעשה ומחסה רעה אין הקב"ה מלפניו למעשה. וגם ידוע מאמר חז"ל בזה עושין תשובה מאהבה וזדונות נעשה להם כזכות. וא"כ לפי' אם ישראל תשוב ח"ו לעשות עבירה ולא עשה ועשה תשובה מאהבה. אם אמרין דאין הקב"ה מלפניו מחסה רעה למעשה. א"כ אין וזדונות נעשה לו כזכות. וע"ז פי' הרבי. ואח"כ את אביכס' איך וועל נעמין ענקער וועלער. היינו הרון והמחשבה, מעבר" פין איבער פארין היינו עבירות שלכם, הנהר" לזא דער לייטען היינו אפי' ממחשבות של עבירות ח"ו אם אתם עושים תשובה מאהבה אעשה מהם זכות. והבן כמה עמוקים דבריהם הקדושים:

עוד שמעתי. פ"א ראה היהודי הקדוש ברוח קדשו שהמגיד הק' מקאזינין ז"ל הוא חולה בסכנת נפשות וזהו תיכף על שני אנשיו ח' הנקרא ר' שמואל יעדלינסקער. והשני הוא הנקרא ר' שמואל פקשינער ופקד עליהם שישעו תיכף לקאזינין ובאם שיבואו לבית המגיד הק' ויהי עוד בחיים חיותו. אז יקבלו שם שבת לפני המגיד הק' כי הם היו בעלי מנגנים גדולים ויוכלו בהניגונים שלהם לקיימו ולחזור אותו לזה העולם ותיכף פקודתו הק' שמרה רוחם וגםעו לקאזינין ויבואו לפני המגיד הק' בעודו בחיים. וישאל להם מאין באתם ואמרו שהיהודי הק' שלח אותם לכאן. ור' שמואל יעדלינסקער אמר שהוא יכול לנגן. ואז כיבד אותו המגיד הק' בקבלת שבת. ור' שמואל פקשינער ה' למסייע לו כמשורר. ובעת ששמע המגיד הק' הניגונים של קבלת שבת הוטב לו מחוליו וכל פעם יותר ויותר והרגיש בעלמו שהניגונים המה רפואה בדוקה למחלתו. ואמר המגיד הק' שהיהודי הקדוש ראה באשפקלריא המאירה שאני הלכתי בכל העולמות. אך בעולם הניגון לא הייתי ושלח לי השני אנשים

ונסעו עוד כמה פרסאות וג"כ אמר הרב ר' שמעון דייטש שנחזור. שרואה שאין הרבי מאפטא צביתו. והיהודי הק' אמר שהוא רואה שהרה"ק הוא צביתו. עוד שבאו קרוב לעיר אפטא היו שואלין אם הרבי מאפטא יש צביתו ואומרים שאינו צביתו. והרב ר' שמעון דייטש ה"י מראה שאמת כדבריו. ועוד לא רלה היהודי הקדוש להודות לו. כי אמר שהוא רואה שיש צביתו. עד שבאו העירה אפטא ושאלין אם הרבי צביתו ואומרים כולם בפה אחד לאו. אז ה"י בטוח הרב ר' שמעון דייטש שהאמת אמו וה"י אז עש"ק בלהרים ועוד לא ה"י הרה"ק מאפטא צביתו. גם צ"ב מסיחים דעתם מלהכין לרבי שבת עבור הרה"ק ובסמוך למנחה בא הרה"ק מאפטא לביתו. וה"י מכין ח"ע למנחה של עש"ק להתעטף בטלית כדרכו בקודש. וה"י כי הרגיש שבאו שני בני אדם חסודים לקבל פניו אז הניח מלהתעטף והלך לקראתם ונתן להם שלום. ואח"כ שאל הרב ר' שמעון דייטש להיהודי הקדוש. בשלמא אני עמדי דעתי שהרבי אינו צביתו כהאמת שלא ה"י צביתו. אבל אתם מאין ידעתם שהרבי יה"י צביתו והשיבו במקומו בזה"ל. שידעתי בזה מחמת שאתם אומרים שאין צביתו הייתי יודע' ההיפך. ומדיבורים האלה נאבד לו אוהבו הנאמן הנ"ל. ע"כ:

עוד שמעתי. שבימי הנעורים קודם התגלותו של היהודי הקדוש ה"י מלמד אלל צ"ב אחד בעיר פרסיסחא ועיד לא הכירו בו שום אדם את גודל קדושתו אך אלל צ"ב הנ"ל היתה אשה אחת משרתת והיא הכירהו מעט שאיש קדוש וטורא הוא כי אשה מכרת באורחים יותר מן האיש. והיתה מתכוננת תמיד בעניי לרבי הבית דהיינו בשתיית קאווע וכדומה בעניי אכילה שיה"י לראון ולנחת רוח כפי כבוד קדושת היהודי ז"ל. ופ"א היתה האשה המשרתת הנ"ל הושבת בלבה איך יש לה זכיה לגע באיש קדוש וטורא הזה אפילו במלבושיו הלבוב בהן ולא היתה ח"ו מחמת חשיפות.

רק

שהיהודי הק' היה מדה אותה ואמר שאינו יודע כלום. ולקח המגיד הק' קלף ודיו ונתנה להאשה הנ"ל שתלך להיהודי הקדוש בפקודתו שיכתוב לה קמיע. וכן עשתה. והלכה פעם שנית עם הקלף והדיו אל היהודי הק' בפקודת המגיד הק' לכתוב לה קמיע וקיבל היהודי הק' את הקלף והדיו ומעמיק במחשבתו מה לכתוב על הקמיע. ונפל לו פסוק לתוך פיו הק' ויטערה ממקור דמ"י. וה"י כי בא לכתוב השלשה תיבות הנ"ל על הקלף וכתב שני תיבות וטערה ממקור' תיכף נשפך הדיו. ולא הספיק לגמרה תיבת דמ"י ומיד בא לה האורח כנשים וה"י דמה שותת ויורד יותר מזרקה. ובאה לפני המגיד הק' עם הקמיע הנ"ל. ואמר המגיד הק' שיש לה הלכה גדולה מה שנשפך הדיו. כי באם שה"י היהודי הק' כתב עוד תיבת דמ"י לא נשאר בגופה אפי' טיפת דם. והבן כמה גדלו נפלאותיו:

עוד שמעתי. שהיהודי הקדוש אמר שפלפלין טוב לזכרון. ופרי אדמה (קארטאפלעס) קשה לשכחה. ובכל סעודה ה"י על שלחנו פלפלין. ופ"א הביא המשמש לפניו הפרי אדמה לאכול ושכח להביא פלפלין על השלחן. ואמר היהודי הקדוש. שהמשמש מחמת שנשא הפרי אדמה הנ"ל אפי' לא אכל עוד מהם. ג"כ שכח להביא פלפלין וכמה גרם לו השכחה. ע"כ:

עוד שמעתי. פ"א אמר היהודי הקדוש שבירים אבדתי אוהב נאמן. ומעשה שה"י כך ה"י. בעת שהיה יחדיו אלל הרבי מלובלין ז"ל עם אוהבו נאמן צבריתו הרה"ק ר' שמעון דייטש אמר היהודי הקדוש לרב ר' שמעון דייטש ניסע יחדיו מלובלין להרה"ק הר"ר אברהם יהושע העשיל ז"ל מאפטא. ונפטרו בשלום מהרבי מלובלין והלכו מלובלין לאפטא מעיר לעיר. וה"י כי באו באמצע הדרך אמר הרב ר' שמעון דייטש להיהודי הקדוש נחזור כי אני רואה שהרה"ק מאפטא אינו צביתו. והשיבו היהודי הקדוש אני רואה אשר הוא צביתו.

ואליהו ז"ל לא בא אליו. והי' לו זער גדול ועשה מה שעשה עד שנתגלה לו אליהו ז"ל קודם הקידוש ושאל אותו מה זה. והשיבו. מה שהנני בא אליך בכל ש"ק מחמת שאתה גדיל בישראל בחכמה וזכרית. העא נדבה לבי לבוא אליך בכל ליל ש"ק. אבל יש יהודי הק' בעיר פרסיסחא אשר אני ברוסותו לעשות למלאות רצוני בכל עת שלמךך אותי. ויהי כשמוע כן ערת החכם מירושלים זה דרך רחוקה לכתת רגליו לתוך לארץ כדי להכיר את היהודי הקדוש. זי"ע ועכ"א:

יהודי הקדוש זללה"ה בעת שהי' דר באפעה הי' הולך בכל יום למקוה הידוע וטובל שם ש"ה טבילות בכל יום. והמקוה הג"ל הי' לה הרבה מעלות עד למטה לבית המים ולא יכלו להתחמם אפי"ו בימי החורף והקור גדול אשר אי אפשר להבין בשכל אנושי. ופי"א הי' מסוכן גדול בימי הקור הגדול ומורא בשעה שהי' עולה מן הטבילה. והיתה דרה שמה אשה אחת בסמוך להמקוה והיא היתה אופה עוגלים (בייגיל) והיא הרגישה בדבר זה שהיהודי הקדוש הולך למקוה זו בסכנה גדולה. והיתה לוקחת היורה המצטלת הציגיל עם מים חמים והניחתו בסמוך להמקוה הג"ל. והי' כי ילא היהודי הק' מצית הטבילה ומלא את היורה חמה הג"ל והחיה את נפשו. ומצרך את האשה בעלת היורה שי"א ממנה בן שיאיר עיני ישראל בצדקתו. וילדה את הרה"ק הרב ר' שמואל מדרילעש זללה"ה:

עוד שמעתי. שלאחר פטירת היהודי הקדוש זללה"ה. הי' הרה"ק הרמ"מ מקאלק בדאגה מאד וחשב מי יהי' רבי שלו ולא שקט ולא נח כי עוד לא ראה מי יהי' רבי שלו כרבו היהודי הקדוש. ובא אליו היהודי הקדוש בחלום הלילה ואמר לו שאל ידאג כלום. כי הוא הי' רבו בחייו יהי' רבו גם לאחר פטירתו. והשיבו לו הרה"ק הרמ"מ מקאלק זל"ל בזה"ל מיר ווילין נישט קיין רבין פין יענע וועלט כאהר פין דיא וועלט. והבן:

ע"ד

רק הי' לה דבר זה לזכיה גדולה באם זכתה ליגע באיש קדוש יהודי ז"ל אך לא עלתה לה. ופי"א היתה המשרתת הג"ל גומלת מים מי גשמים אשר כתקבצו מחמת לניטור והגגות. בתוך כלים קטנים אשר נטפו צם והיתה שופכת לתוך החצית גדולה כי בעיר פרסיסחא הי' בקישוי למלא מי נהרות. והיה בעלי צתים מתקבלים מי גשמים לתוך חצית גדולה בשעת הגשמים לתשמיש כל לרכס והמשרתת הג"ל מלאה ג"כ חצית גדולה עם מי גשמים. ובהצית הזה הי' פרוודור מבחון לכנוס להצית ודרך הפתח הי' מקום צר. והיתה מעומדת החצית עם מי גשמים בצד אחד של הפתח הפרוודור וחושבת שצבילה בנשף עומדת היא בעצמה מלד השני של פתח הפרוודור. והי' המקום פתח צר מאד ומוכרח היהודי הקדוש לכנוס להצית ואז מוכרח ליגע בה. וכן עשתה והטמינה א"ע בחשכת לילה בצד השני שבנגד החצית. והי' כי בא היהודי הק' להפתח הפרוודור וראה תיכף המעשה הג"ל וראה את המקום צר אשר אין לנטות ימין ושמאל. ולקח את החצית בשתי ידיים ממקום מעמדו. והניח למקום שהאשה הג"ל עומדת וכמעציר הפקק מעל גבי הלליות. והוא הלך להצית בדרך שהחצית עמד שם מתחילה והחצית הי' הפסק בין היהודי הקדוש ובין האשה הג"ל. והבן גודל קדושתו ולהודיעך שכחו גדול. זי"ע ועכ"א:

עוד שמעתי שכל הצדיקים עד היהודי הקדוש היו מתפללין בימים נוראים בש"ל לפני העמוד אך היהודי הקדוש לא התפלל לפני העמוד רק זזה לאחר להתפלל לפני העמוד. וכן אמר לו שאני בעלמי הנני ש"ל רק אתה תתחיל ותגמור כל תפלה ותחינה לפני העמוד. והבן:

פ"א בא אל היהודי הקדוש החכם מירושלים משום מעשה שהי' לו. שאליהו ז"ל הי' נתגלה אליו בכל ליל ש"ה קודם הקידוש. ועבר איזה שבתות